

Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

A BAROMFITENYÉSZTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS LAPJA.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felügyelete alatt megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. — fillér.

Félévre 5 " — "

Negyedévre 2 " 50 "

Egyes szám ára 20 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ

JESZENSZKY PÁL

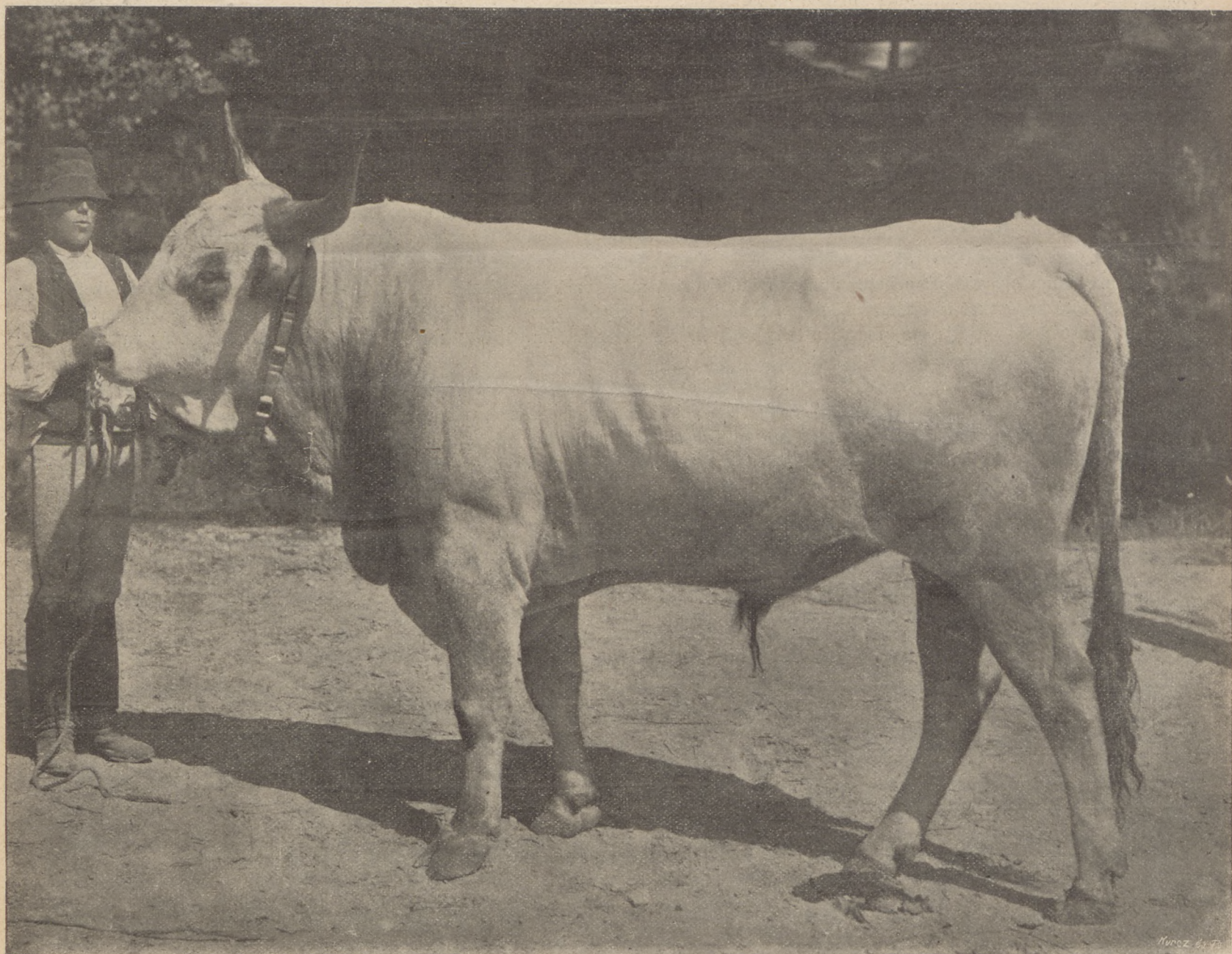
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET
TITKÁRJA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IX. ker., Üllői-út 25. sz. (Köztelek).

Hirdetések árszabás szerint.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Lovag Sperker Ferencz «Daczos» nevű 2¹/₂ éves bikája.

(I-ső díjat nyert a pozsonyi mezőgazdasági országos kiállítás magyar erdélyi jellegű csoportjában. — Az állat súlya 2¹/₂ éves korban 745 kg. volt.)

Előfizetési felhívás.

Az *Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok* január hó 1-vel III-ik évfolyamába lép. Két év óta szolgálja lapunk teljes odaadással az állattenyésztés és az azzal kapcsolatos ágazatokat, melyek mezőgazdaságunknak azon részeit képezik, melyre gazdáinknak minden figyelmüket központosítaniok kell. az *Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok* tehát igen fontos hivatást tölt be. Azt a programot, melyet lapunk alapításakor adtunk, igyekeztünk híven beváltani s programmunk a jövőben is az marad, a mi eddig volt.

Tekintve, hogy az *Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok* mai számát több ezer példányban küldöttük szét mutatványszám gyanánt állattenyésztéssel foglalkozó gazdák számára, programmunkat röviden ismertetni tartjuk szükségesnek.

Lapunk felöleli az állattenyésztés minden ágát, névszerint a szarvasmarha-, ló-, juh- és baromfitenyésztést. Nagy figyelmet fordítunk a tejgazdaság körébe vágó ismeretek fejlesztésére, az állatgyógyászat, állatforgalom és állatértékesítés kérdéseire. Az állatok adás-vételével kapcsolatos gyakorlati tudnivalók közlésével, az állatrendészeti intézkedések azonnali és pontos értesítései-vel, végül pontos tudósításaival úgy a bel- mint a külföldi piac állat-, tej-, vajtermékek s egyéb állati termékek áralakulásáról; az *Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok* hasznos tanácsadója és támasza az állattenyésztő gazdáknak.

Mindezekkel a kérdésekkel a lap külön-külön rovatokban foglalkozik, melyeket szakirodalmunk kitünőségei vezetnek s a kik körül kiváló munkatársaink egész sora csoportosul.

Az *Állattenyésztési* rovatban a háziállatok tenyésztésének minden néven nevezendő kérdéseivel foglalkozunk, úgy küllem-tani, mint fajtatani szempontból. Foglalkozunk tehát az állatok tenyésztésének, nevelésének, takarmányozásának, hizlalásának, gondozásának stb. kérdéseivel; továbbá állatkiállítások, tejelő versenyek, állattenyésztési szövetkezetek és egyesületek ügyeivel, nemkülönben egyes tenyészetek ismertetésével és kiválóbb állattenyésztők méltatásával.

A *Tejgazdasági* rovat főadatát képezi a tejgazdaságnak, mint a belterjes gazdasági üzem egyik fő faktorának megfelelő irányba való terelése, a tejszövetkezetek érdekeinek támogatása, a tej és tejtermékek kedvezőbb értékesítésének előmozdítása, a tejgazdasági szakoktatás és általában a tejgazdasági szakismeretek és gépípar terjesztése.

Baromfitenyésztési rovatunk, a mind ez ideig nem eléggé méltányolt tenyésztési ág népszerűsítését, s fölkarolását vallja főadatának. Célunk első sorban a hazai baromfitermékek exportképessé tételére közrehatni, a minek alapját a gazdasági baromfiak nemesítésében látjuk. Mint a *Baromfitenyésztők Országos Egyesületének* hivatalos organuma, fokozott mérvben szentelünk figyelmet ezen egyesület ügyeinek, szolgálva ugyanazon főadatokat és célokat, melyet az maga elé tűzött.

Az *Állategészségügyi* rovatban azoknak az egészségügyi ismereteknek terjesztésére és népszerűsítésére törekszünk, a melyeknek birtokában a tenyésztő hathatósan védelmezheti tenyésztését a fertőző betegségek behurcolása és azoknak elhatalmasodása ellen. Nem célunk olvasóinkat a beteg állatok mikénti orvoslására való tanácsokkal ellátni, hanem azokat az irányelveket és profitaktikai intézkedéseket törekszünk közismertekké tenni, a melyekkel az állatok betegségei lehetőleg elháríthatók, mert sok bajtól és károsodástól óvhatja meg magát a tenyésztő, ha ismeri azokat az okokat, melyek a betegségeket létrehozzák vagy keletkezésüket legalább is elősegítik.

Az *Állatértékesítési* és *kereskedelmi* rovat lapunk egyik legfontosabb s a tenyésztőket első sorban érdeklő részét képezi. Törekvésünk, hogy tenyésztőinket a forgalmi és értékesítési viszonyok mindenkor alakulásáról a legpontosabban tájékoztassuk, a melyek ismerete főfontosságú, mert hiszen hiába tenyészt a gazda állatokat, ha az adás-vételi konjunkturák ügyes kihasználásával azokat kedvezően értékesíteni nem tudja. Ennélfogva nagy súlyt helyezünk az áralakulások, piaci irányzatok és az állatok forgalmára vonatkozó kormányintézkedések s mindazon mozzanatok nyilvántartására, melyek állatértékesítési viszonyainkat befolyásolják.

Levélszekrény című rovatunkban minden hozzánk intézett kérdésekre rovatvezetőink kimerítő és szakszerű választ adnak olvasóinknak, *vitarovatunkban* pedig teret és módot nyújtunk egyes közérdekű kérdések szakszerű megvitatására.

Az előbbieken adtuk rövid vonásokban képét az *Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok* programjának. Ezen az alapon szolgáltuk eddig és kívánjuk a jövőben is szolgálni hazánk állattenyésztésének ügyét. Ennek érdekében *kérjük, hogy eddigi t. előfizetőink és mindazok, a kik az általunk szolgált állattenyésztési ügyek iránt érdeklődnek, lapunkat pártolni sziveskedjenek, annál inkább, mert minden újságnak ereje, olvasóinak és előfizetőinek pártfogásában gyökerezik.*

Mindazon t. gazdatársakat, kiknek mai mutatványszámunkat megküldöttük s a kiknek figyelmét lapunk pártolására külön levélben is föl hívtuk, kérjük, hogy a megküldött postautalvány fölhasználásával az *Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok* jövő 1903-ik évfolyamára előfizetni sziveskedjenek.

Hogy a lapnak kellő időben való megindításáról az újonnan belépő előfizetők részére gondoskodhassunk, kérjük az előfizetési pénzt mielőbb a lap kiadóhivatalához beküldeni.

Az Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok előfizetési ára: **Egy évre 10 korona.**

Az Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, Köztelek, Üllői-ut 25.

A magyar mezőgazdaság jövője.

Irta: RUBINEK GYULA,
országos képviselő.

A német vámtarifa elfogadásával Európa egy új vámpolitikai irányzat talapzatára lépett. Németország nyomán át fog alakulni egész Európa vámpolitikája és ezen átalakulásnak a hatása meg fog látszani a nemzetközi forgalmon is, a mely az erősen védvamos vámpolitikai irányzat hatása alatt fölötte valószínű, hogy nemcsak mennyiségileg fog csökkenni, de a forgalom iránya is változni fog. Németország erősen védvamos vámpolitikájából következőleg már most is megállapíthatjuk a magunk, oda irányuló kivitelének és ezen kivített tápláló termelésünknek jövő képét.

Az Osztrák-Magyar Monarchia nyugat felé irányuló kivitele az utóbbi évtizedben már is jelentékeny változáson ment át, a mennyiben a szorosán vett mezőgazdasági és malomtermények kivitele fokozatosan csökkent, tért engedve az állati és növényi termények kivitele fejlődésének.

Ez az átalakulás az új német vámpolitikai irányzat behatása alatt gyorsulni és fokozódni fog. Nyilvánvaló, hogy a gabona- és terményei elé

tornyosuló kiviteli akadályok csak még inkább reá fognak szorítani bennünket az állattenyésztés fejlesztésére és védelmére. Igenis fejlesztenünk kell az állattenyésztést, daczára annak, hogy Németországon kívül a többi nyugati államok is nem kevésbé igyekeznek elzárkózni a külföldi behozatal elől. Csakhogy a míg a gabona és egyéb termények kevésbé bírják a vámot, addig másrészt, miután a német és általában az európai nyugati államok fogyasztása a húst és egyéb állati termékeket sokkal jobban igénylik, mint a gabonát és terményeit, bizonyos hogy daczára Németország elzárkózásának, állat és állati terménykivitelünk nem fog megszűnni, sőt a magas prohibítív vámok daczára is utat fog magának törni még Németországba is.

Az ugyan kétségtelen, hogy Németországra, mint fogyasztóra nem lehet a jövőben oly mérvben számítanunk, mint a múltban, de ezzel szemben itt van Anglia fogyasztási piacza, a mely részünkről még teljesen kihasználatlan, teljesen ismeretlen és teljesen elhanyagolt terület. Pedig tengeri összeköttetés révén elég közel vagyunk Angliához s hiszem is, hogy Németország elzárkózásának egyik hasznos következménye lesz, hogy az angol

kimeríthetetlen fogyasztásból mi is részt fogunk kérni magunknak.

A külföldi konjunkturák kihasználásánál ezentúl az eddiginél nagyobb fűrgeséget és élelmességet fog kelleni tanúsítanunk, a mely tulajdonságok vele járnak az elnyomatással, mert minél erősebb az akció, annál erőteljesebb a reakció is és hiszem, hogy ez az egész reakció a mi nemzetközi kereskedelmünkben is meg fog nyilatkozni.

Örvendetes előjele ennek az a mozgalom, a mely a sertéshús-kivitelnek óhajt Angliában tért biztosítani, a melynek megvalósulását a magyar mezőgazdaság csak örömmel üdvözölhetné. A termelés legfontosabb bázisa azonban a hazai fogyasztás lévén, kívánatos, sőt elsőrangú szükség, hogy a húsfogyasztás emelése és a hazai fogyasztás megvédésére az eddiginél nagyobb súlyt helyezünk.

A czukorkiviteli prémiumok eleste aktuálissá teszi a húsadó eltörlésének kérdését, a mennyiben ezen kiviteli prémiumok elestével évenként megtakarított 5 millió korona ép elégséges fedezetet nyujtana az államnak a húsadó eltörlése következtében beálló veszteségekért. Ez egy oly kérdés ismét, a melynek megvalósításáért nemcsak általános gazdasági, de

TÁRCZA.

Rovatvezető: **Buday Barna.**

Egy nevezetes kúra.

Karácsonyéjjeli történet.

Mi tagadás, kettesben a 4-ik kupa jóféle medgyesi bornál jártunk, vegyesen 4—5 csésze rumos teával.

A menyecske-feleség ámult-bámult, hogy hova is fér belénk ez a rengeteg fluidum, de hordta az italokat fáradhatatlanul és bőven s nagyon mosolygott, hogy ime az ő újdonsült térjecskeje még a kvaterkázás terén is «keményen» megállja a helyét.

A tanfölgyelőségi tollnok, a kit hittak vala Tompa Kálmánnak, odáig volt már szeles jó kedvében, hogy amúgy az «asztal alatt» élénk telegráfüzeneteket váltott a feleségem papucsával.

A frissen sült menyecske, a ki az efféle modern «drót nélküli» értekezésről még nem tudott, erősen izgett-mozgott székében s nem tudta, vajjon mi volna ilyenkor helyén: ölébe rakni-e papucsos lábait, visszatiporni-e a télire fölhúzott tollnoki bagaria-csizmát vagy segélyért kiáltozni-e a férj uramhoz.

Borközi állapotban biz én nem vettem észre ezt az «üzenetváltást» s egy «jó órában» a feleség kottyantotta ki.

Hogy nem rekrimináltam tollnok barátomnál, az önként érthető.

De nem érthető olyan nagyon önként, hogy éjfél után az óra, a régi módi kapu kalapácsával erősen verni kezdte valaki a ma villamos csengetyű számba menő készüléket.

— Ki az, mi az? — kiáltotta Tompa barátom, épen befejezvérem remek szavalását, hogy:

«Ha férfi vagy, légy térfi s ne hitvány, gyöngé báb». S ezt bizonyítandó, egy kissé «körülírt» lépésekkel ugyan, de teljes energiával kiment, megtudandó, hogy ki az a «gazember», a ki a mi remek karácsonyesti «kirándulásunkat» ilyen impertinenter megzavarja.

Vala pedig a zavaró senki más, mint a kereszturi postás kocsisa, a ki — bár Kincsesnek hitták — arról volt nevezetes, hogy sohase rabolták ki.

Előadta aztán ez a Kincses, igen furcsa székes hunyorgatások közben, hogy a nemzetes lófő postamester úr tisztelteti a nemzetes teéns állatorvos urat s kéreti, hogy egy, azaz egy kólikás lónak az «ellátása» végett Kereszturra táradni ne terhelhetnék, itt lévén készen a szán is, a mely a nemzetes urat odaszállítandó léssen.

Mit tagadjam, fölförrott bennem az «indulat». Hát az embernek már karácsony szent éjjelének 12 órájaker se legyen nyugta! Készültem is, hogy Kincses uram ő kemét egyszerűen ki fogom dobni, de eszembe jutott, hogy hiszen a

nemzetes lófő postamester úrnak, aki különben kedves ismerősöm, egy hajszálnyi lova sincs, hanem amúgy «balkézről» bérlí a kabalákat.

— Hallja ke — szóltam oda a góbé kocsisnak — lúvá akar engem tenni, vagy mi?!

— Csitt! — szólt közbe a tollnok — jerünk! Ha én mondom, hát jerünk!

Megrökönyödtem. A feleség is nagyon fenyegetően csoszogott a papucsával, én bennem is tórágast állottak a már jelzett «indulatok» — de hát a diploma! az eskü! — Az, az!

— Hát ám jerünk!

Odakinn olyan farkasordító hideg volt, hogy megfagyhatott embernek, állatnak akár a lehelete is. Az asszony veszes pillantásokkal méregetett, mintha mondta volna: Ember, Istent kísértő ember! De hát a diploma — az eskü! — és a tollnok, a ki repetálta, hogy: ha én mondom, hát menjünk!

Hát mentünk. A széltől fölvert hószilánkok úgy csapkodtak arcunkba, mint valami tük s a szán talpa alatt úgy csiszogott az üvegporhoz hasonló hó, mint a kolofoniumos csizmatalp.

Félig jégcsappá dermedve, de tökéletesen «eszméletre» térve a teától, medgyesítől, érkezünk meg a postaportára.

Nagy világosság derengett a kúriából élénk s a cigány javában húzta Vörösmartyból, hogy: «Húzd! ki tudja meddig húzhatod.

Hát ez bevezetőnek a kólikás lóhoz, épen alkalmas volt.

Legjobb szerkezet! Legnagyobb munkabírás!
Legkönnyebb hajtás! Legtökéletesebb fölözés!

A legjobb fölözőgép az Alfa-Separator.

szociális szempontból is érdemes minél többször szót emelni.

De egyben meg is kell védenünk tudni a hazai fogyasztást a külföldi versenyyel szemben, a mi most már ránk nézve nemcsak állategészségügyi, de termelési szempontból is fontososságú kérdés, mert ha Németország elzárkózik a mi kivitelünk elől, nem lehetünk oly könnyelműek, hogy a szerb állatbehozatalt továbbra is türjük.

A magyar agráriusok ezen állásfoglalását a magyar sajtó egyik organuma úgy jellemezte, hogy azt az arczúcsapást, a melyet mi nyugatról kapunk, keletre adjuk tovább. Nos, ez tökéletesen helyes és be is fog következni. Az a lökés, a mely elég erős arra, hogy a sorozatban álló, az egyensúlyt elveszítse, bizonynyal azzal a következménnyel jár, hogy ez a lökés a sorozatban következő önkénytelenül éri. Elég nekünk egyébként a magunk baja és mindenestre fontosabb nemzeti érdek és kötelesség a saját termelésünk érdekeit megvédenünk, mintsem Szerbiáért aggódunk. Már pedig bizonyos, hogy a szerb állatbehozatal kiküszöbölésével nagyot könnyítettünk azon a súlyos helyzeten, a melyet Németországnak állatkivitelünk elől való elzárkózása okozni fog.

Az új vámpolitikai irányzat nem fogja megakadályozni azonban tejtermékeink, baromfi- és tojaskivitelünket, a mely állati terményeink minőségi és mennyiségi fejlesztése és kivitelének előmozdítása, különösen azért fontos, mert ezen termények jövedelmező kifejlesztésével ép a kisbirtokos, a kis ember foglalkozik a legnagyobb mértékben. Ezekre nézve is áll az, a mi a húskivitelre, hogy t. i. a pillanatnyi konjunkturák kihasználásán fog megfordulni ezen fontos termelési ágának a sorsa és ép ezért fölötte fontos körülmény, hogy a külföldi piacokon jelentkező keresletről, az ottani czégek megbízhatóságáról, a fogyasztás irányáról állandóan és megbízhatóan tájékozva legyünk.

És ebből a célból van szüksége a magyar gazdaközönségnek egy oly organumra, a mely különlegesen ezeket a kiviteli és termelési érdekeket istápolja és figyelemmel kíséri s kellő tájékoztatást szolgáltat úgy a kivitel, mint a termelés irányára nézve. A magyar állattenyésztés elég nagy és fejlett már ma is arra, hogy egy ilyen organumot fönn tudjon tartani és ebből a szempontból melegen ajánlom az «*Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok*»-at a magyar állat-

tenyésztő gazdaközönség figyelmébe s jóakarató támogatásába.

Állattenyésztés.

Rovatvezető: **Monostori Károly.**

A javított magyar szürkemarha.

Legutóbb e lapnak folyó évi 11-ik, a «Mezőgazd. Szemle» III-ik, a «The Farmer» 1902. júliusi és a «D. L. Presse» 36-ik számában hívtam föl a figyelmet a Királyhágón túli részek egyik kiváló magyar marhatenyésztésére.

Lovag *Sperker* Ferencz e tenyésztéséből a pozsonyi kiállításon egy kisebb kollekczió volt bemutatva s a tenyésztőt a bírálók első díjjal, díszoklevéllel és 200 korona értékű tiszteletdíjjal tüntették ki.

Hogy a tenyésztet itt újra szóba hozom, nem pusztán azért teszem, hogy a magyar marhák iránt érdeklődő hazai gazdákat e hírneves tenyésztésre újra figyelmessé tegyem, hanem cselekszem ezt azért is, hogy némely érdekes adattal járuljak az ugynevezett javított, modernizált magyar marha miben létehez.

A gyorsabb fejlődés előidézésére irányuló törekvés rendkívül lassan, valósággal telő tapogatódzás formájában terjed túl és innen a Királyhágón a magyar fajta tenyésztésében, pedig ha valami, az mentheti meg a magyar primigenius marhát a végelpusztulástól, ha szilárd egészséges szervezetének fönmaradása mellett korábban fejlődővé, nagyobb súlyúvá lesz, mint a közönséges magyar marha átlag, mert csak így lesz képes helyét a modernebb kivánalmaknak

Kiderült persze csakhamar, hogy a furfangos tollnok ezt az egész dolgot «kieszelte» arra, hogy engem éjnek éjszakáján, mellé karácsonynak szent éjjelén, otthonomból kiragadjon, bebizonyítandó, hogy ez a ló doktor egy hitvány 20 forintos kólikás lóval, meleg vánkosai közül karácsony éjjelén is kimozdítható!...

Durrogatok aztán a fogadásban nyert pezsgők erősen s mire éjfél utáni hármat kakukolt a fali óra, mi tagadás, ott voltam, hogy megkértem a házi kisasszony kezét, a mely azonban a tisztelt tollnoknak már oda volt igérve.

Erre aztán csakhamar megesett a különös eset, hogy a városban egy elátkozott gebe csakugyan kolikát kapott.

A fönnevezett Kincsestől megtudta híven a ló gazdája, hogy a «kurschmied» úr itt volna helyben, jött hát nagy alázatossággal kérni, hogy segítsek.

Segítsek én, a ki már magammal is jötehetetlen vagyok!

— Csitt! — szólt közbe megint a tollnok — jerünk! Ha én mondom, hát jerünk!

— Hát ám jerünk!

Ugyancsak «körülirt» lépésekkel baktattunk a sötét utcákon, míg végre a helyszínére értünk.

Ott volt a ló csakugyan «visszavonhatlanul» s szenvedett vala kétségtelenül «valóságos» kólikában.

De annak melyik formájában!

Ez a kérdés járta át tudományos agyvelőmet.

A furfangos tollnok nézett, csak nézett, hogy miféle erőlködések között csinálom én meg most a valódi diagnózist.

Hát a ló izgett-mozgott; földhöz vágta magát koronkint, mint a parancsolat; leült mint a kutya; pislogatott a hasa felé fáradhatatlanul; nagyon aggodalmasan tekintgetett a szegény ide-oda, de leginkább a tollnokra, mintha abban látta volna megmentőjét.

Hát én, a szakember, a pezsgőközi állapotban álltam ott, hányva-veve magamban azt, hogy embolikus, vagy koprosztárisos, vagy mi más istencsodája kólika ez, míg végre rájöttem, hogy itt keserű só és opiumot kell adni, az «talán» segít.

Igyekeztemnek s tudományomnak nagy voltában meg is irtam a receptet s el is küldtem,

hogy azzal éjfelutáni fél négy órakor fölverjek a helybeli nagytekintetű patikust, a mikor a tollnok úr barátom előállott, hogy a kívánt szer itt van ná a zsebében.

— Ne bolondozz — mondtam — mert megharagszom.

Egy pezsgős üvegben ott is volt a szer — belé is öntötte azt a lóba a tollnok úr minden tiltakozásom daczára — s nézzetek csudát! — a ló még is gyógyult, az ördög tudja, miféle pezsgőtől s nem volt hossza-vege a hálálkodásnak, a mit a ló tulajdonosa kifejtett, miközben azonban egy rézgarast se fizetett, oly annyira nem, hogy később még a recept révén nekem kellett 57 vasat kiizzadnom.

*

Hát im e nevezetes kúra elég tragikus, de talán eléggé komikus is s fura annyira, hogy el se hinné az ember, ha meg nem történt volna.

Hívom tettemre kartársaimat, hogy hasonló eseteknek voltak-e tanúi vagy szereplői? Mert ha voltak, nimbusom csunyan meg van nyírálva.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE Budapest Alkotmány-utca 31. sz.

Szállítja a PERTIK tanár felügyelete alatt készülő JENNER-PASTEUR-féle oltóanyagot.

Birkák
Lovak
Szarvasmarhák
oltása

Lépiene } Orbáncz
ellen. } ellen

Rapid szerum a se-téseket 1-2 óra alatt megmenti.

Tartós oltás alkalmazásánál a sertések le nem fogynak és 1 teljes évig védve maradnak.

Az anyag hónapokig eltartható. Egyszerű, könnyű kezelés.

intenzivebb gazdálkodási viszonyok közt, hasznothajtólag megállani s csak így lehet kilátás arra is, hogy itthon és külföldön ez az őseredeti, rezistens, egészséges szervezetű marha-anyag keresetté lesz, enervált nyugoti vérű állományok fölfrissítésére, ellenállóbbá tevésére is.

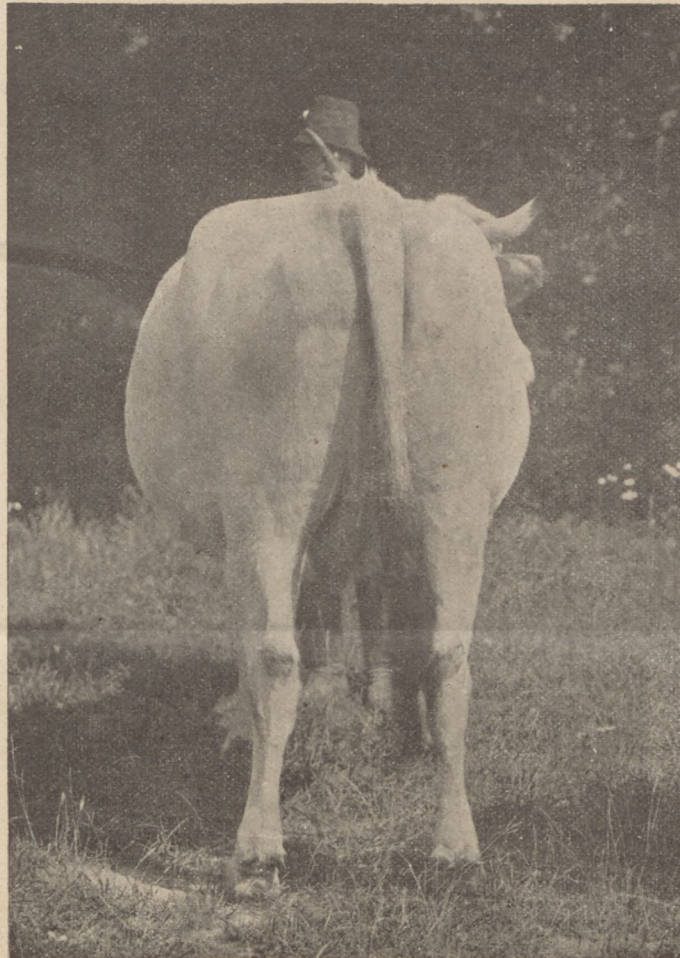
Manapság az egynemű erdélyi ilyen tenyészetben látható faktumok hatása alatt, nemcsak itthon, de külföldön is, nevezetesen pedig Romániában, Oroszországban, Németországban és Ausztriában, mindinkább annak beismerésére jutnak, hogy némely degenerált primogén marha állományok javítására a magyarszürke baromnak jobb közepes állaga is figyelemre méltó javító anyag, annál inkább pedig az a modernizált magyar állat, a mely az átlagnál nemesebb, természetben, nagyságban hatalmasabb, megérésben az átlagot elhagyja, de azért ennél semmivel se kényesebb, hullatagabb, hanem époly hatalmas életerejű és egészséges, mint amaz.

Hát szórványos bizony eléggé még hazánkban is az ilyen modernebb magyar marha utáni kereslet, de kecsegtető azért a jövőre nézve, hogy itthon már szép számban tértek át ez újabb irányra s hogy már próbálkozik ilyen javító anyag alkalmazásával Románia és Oroszország, ujabban Ausztria is és bizonyosra vehető, hogy Németország is mihamar ráadja a próbára magát.

Nos a próbának sikerülnie kell. Semmi fajta be nem vihet egy csepp vér alakjában az enervált, mindenféle nyavalya által könnyen kikezdehető, túlfinomított nyájakba energiát, szívósságot, ellenállóképességet, a hasznosító képességek jelentékenyebb megrentása nélkül oly bizonyossággal, mint a javított magyar primogén. S mert ennek be kell következnie, a jövő felől ez az állatváltozat biztos lehet, úgy is mint keresztezésre utalt, de úgy is mint tisztavérben tenyésztendő anyag. Az imént idézett német lapban ezeknek kifejezést adva, egyben azon reményemet is kifejeztem, hogy hozzányul mihamar e modernebb állatunkhoz a külföld még jobban is, mert rá lesz utalva. Hát a pozsonyi kiállításon már volt is szerencsénk egy ilyen külföldi tenyésztőhöz, névszerint Spora Leopold úrhoz, a ki Sperker kollekcióját fölkeresve, megvette a fél éves Sobri nevű bika-borjút, mert az élemedetebb bikákhoz már nem juthatott, azokat tudniillik Sperker már eladta másoknak, (egyiket a mai czimképünkön hemutatottat Oroszországba 2000 koronáért).

Ez a tisztelt külföldi vevő igen elesodálkozott, hogy a kiállításon a magyar fajta oly kis mértékben van képviselve s azt vélte ebből magyarázhatni, hogy mi magyarok nem tudjuk eléggé becsülni ezen marháinkat. Mi tagadás, ebben van is valami,

de biztató, hogy nem lesz ez mindig úgy. Mert ha már a külföld ezen egyik tenyésztője is keservesen adta elő, hogy a nyugoti marhák nehéz elléseivel, ragályos elvetéléseivel és gümőkórságának óriási dimenzióival már nem tudnak hova lenni s hogy alig kikerülhető már abba az anyagba valami életerős vérnek (épen a modernebb magyar marha vérenek) a bevitele, nincs messze az idő, hogy a sokféle megnyilatkozó hasonló kalamitás egyfelől az új irány erősebb fölkarolására, másfelől szervezetet erősítő keresztezések tételére viendi hazánkban is sok — nyugoti vérben keser-

Lovag Sperker Ferencz «Viola» nevű 5 éves tehene.
(Súlya 602 kgr.)

vesen csalatkozott tenyésztőjét — hagyván azt a vért azon tenyésztőknek, a kik összes viszonyaiknál fogva a folytonos kalamítások daczára is haszonnal üzhetik a túl-nemesített tulságosan sérülékeny nyugoti marhák produkálását.

Sopron vármegyének több kigazdája is odanyilatkozott a kiállításon, hogy a bajokat nem bírva, kénytelenek már a magyar fajta tenyésztéséhez visszatérni s örvendenek, hogy Sperker kiállításában oly kiváló anyagot ismertek meg, a mely a mai fokozottabb kívánalmaknak már is jól megfelel. És hogy csakugyan megfelel, a példányok hatalmas és korrekt alkatán és már is kipróbált átöröklő képességén kívül bizonyítja a mázsa, a mely Pozsonyban, tenyész-kondi-czióban, 745 kg.-nak mutatta a 2¹/₂ éves Daczos nevű bikát, a melyet czimképünk ábrázol; 824 kg.-nak a 3 éves és 5 hónapos Hunyadi nevű himet; 723 kg.-nak az 5 éves

Viola nevű szoptató és nem vemhes tehenet és 602 kg.-nak a vasuti szállítás közben leborjazott és így erősen megviselődött Deres nevű 3¹/₂ éves tehenet s végre 511 kg.-nak a 2¹/₂ éves Szívós nevű üszöt.

A Sperker-féle ezen állatok valósággal feltűnő, a nyugoti marha súlyokat elérő tömegessége, mint az ábrákon látjuk, igen korrekt testalakulással kapcsolatos s pl. mindjárt az imént említett 723 kg. súlyú Viola nevű tehen — mint a mellékelt ábra mutatja — oly öblű törzsszel, oly remek tej-tükör-tájjal, oly korrekt lábállással bír, hogy az valóban ritkaság.

Az ilyen és hasonló állatoknak ha az adott viszonyok közt nincs jövője, kivált idehaza és a kis-tenyésztők körében, úgy nincs jövője semmiféle fajtának és ezért kell elismeréssel adóznunk azoknak, a kik eddig bizony áldozatokkal, de híven, következetesen kitartottak ez irányban s a kik hozzá szegődtek az erre irányuló törekvésekhez.

Kell, hogy egyéb irányzatok mellett ez is erősebb gyökereket verjen, számosabb ágakat hajtszon; s hogy ezt tehesse, nagyon meg kell becsülnünk azon tenyészeteket, a melyek jelenben bányái az efféle anyagnak.

Monostori Károly.

A juh bőre.

Mint egyéb háziállataink, úgy a juh bőre is három rétegből áll, ú. m. az *epidermis*, *irha* és *zsír-rétegből*.

Az *epidermis* ismét két réteget képez, ú. m. az elhalt *szarusejt-réteget* és a *Malphigi-réteget*.

Az elhalt szarusejtek a Malphigi-rétegből folyton leválnak és képezik a bőrön az ú. n. *korpát*. Egészséges juhok bőrén ezen korpaválást alig lehet észrevenni, mert a korpa a gyapjúsírral keveredik, melynek mintegy 10 százalékát képezi, tehát elég jelentékeny mennyiségű.

A Malphigiréteg élő szarusejtekből áll, melyekben festanyag rakodhatik le, ezért e réteg adja meg a juhok bőrének a színét és így aszerint, a mint lerakódott festanyag sötét vagy világos, lesz az állat bőre is sötét vagy világos. A fehérgyapjas juhok bőrében nincsen festanyaglerakódás, azért ezek bőre csak a véredényektől nyeri halványpiros színét. Ruganyos összeállásánál fogva a Malphigiréteg egyszersmint védi is az alatta fekvő rétegeket.

Az *irha* már vér- és nyirkedényeket, veríték- és faggyúmirigyeket, szőrtüszőket és idegvégződéseket tartalmaz. Ezen irharéteg képezi a gyárilag kikészített bőrt.

A zsírréteg átmenetet képez a kötőszövethez, melylyel összefüggésben a bőrt az alatta fekvő részekhez köti.

Ezen rétegek együttesen adják meg a bőr vastagságát, mely nem minden részén a testnek egyforma. Legvastagabb a bőr a

nyakszirten, a nyak felső részén, a hátvonalon és vékonyodik a pofákon, nyak és hasoldalon, ezombon, még vékonyabb a has alsó részén, legvékonyabb a könyök és ezombok belső oldalán, végül a tőgyön és az ivarszerveken.

De nemcsak a testrészek szerint változik a bőr vastagsága, hanem a fajták, törzsek, családok szerint is és ezek keretében egyes individuumok is különböző vastagságú bőrtakaróval bírhatnak.

A goromba gyapjas juhok bőre vastagabb, mint a finom gyapjas juhoké. Kor szerint az idősebb juhok bőre vastagabb. Ivar szerint a kosoknak vastagabb bőrük van, mint a nőstényeknek.

A bőr vastagsága fiziológiai összefüggésben van a gyapjú finomságával; vastagabb bőr vastagabb, tehát gorombább gyapjuszálakat termel, mint a vékony bőr. Innen van az, hogy a gyapjú a test egyes részein különböző finomságú; innen van az, hogy a különböző fajták gyapja is különböző finomságú; innen van az, hogy a bárány gyapjája finomabb, mint az idősebb juhé és innen van, hogy a kosok gyapja durvább, mint a nőstényeké.

Az állatok testét simán borítja a bőr; a juhok bőre azonban nagy hajlammal bír a ránczosodásra. A Negretti irányban tenyésztők ezen hajlomot abban a hiszemben akarták kihasználni, hogy annak kifejlesztésével nagyobb fölületű és így értékesebb bőrhöz jutnak. továbbá hogy a nagyobb fölületű bőrön tömegesebb gyapjút termelhetnek és így a XIX. század elején a ránczos bőr jött divatba, mely csaknem az újabb korig tartotta magát. Ebben a divatban leledzett Franciaország, Németország, Ausztria és Magyarország is és ezt annál könnyebb volt a tenyésztőknek elérni, mivelhogy a ránczképződés a juhoknál nagy átörökítő képességgel bír. De ez végzetes hibára vezetett, mert ott, a hol a bőrön a ránczok vannak a bőr is vastagabb és így egyenetlen vastagsága miatt ipari célokra csak alkalmatlanabbá és értéktelenebbé vált, másrésztől — és ez a fontosabb — a ránczokon már a bőr vastagságánál fogva is a gyapjú eldurvult és így a kiegyenlített gyapjú termelésének a ránczok csak útját állták. Nathusius azt is állítja, hogy a ránczos juhok rossz takarmányértékesítők, hogy ugyanazon takarmány mellett a ránczos juhok sohasem fejlődnek ki annyira, mint a ráncz nélküliek; a ránczképződés tehát a testnagyság kifejlődésének rovására is esnek. A merino-precocok általában kevéssé ránczosak. Ezek kiváló képviselőjénél a soissonnaisi birkánál, mely feltűnő gyors fejlődésével és testnagyságával válik ki, hazájában a ránczok még nyoma sem található, mint ezt dr. Rodiczky a «Köztelek» ez évi 91-ik számában közölte. E részben magam is szereztem tapasztalatokat, bár csak szemle útján, hogy a ránczos kosok mindig kisebbek, mint a ráncz nélküliek.

Ezen alapokon a mai tenyésztő a ránczos juhokat kéréletlenül kiselejtezi (bár a nyakon kosoknál egy-két ráncz a himjelleg kifejezése végett szép és megengedhető) és a gyapjú kiegyenlítettége és

finomsága végett sima, a test minden részén lehetőleg egyenlő vékonyságú bőr kifejlesztésére vagy föntartására törekszik.

A bőr a júhnak még külbefolyások elleni védőszerve; de egyszersmint légző, hőszabályozó, kiválasztó, érző és tapintó szerve is.

Ha a bőr bármely működésében akadályozva van, az állati egészségben zavar áll be, azért annak épségben tartását a gondozás, helyes ápolás által éri el a gazda.

Természetesen a juh bőrét a gyapjú miatt nem lehet úgy mőteni, kefélni, mint például a loét, de közvetett úton tágas, szellős, világos istálló, bőséges alom nyújtása, eső, por, piszoktól való megvédése által tartjuk fenn annak normális működését.

Rákos Béla.

Mennyibe kerül a termelőnek egy liter tej.

(Adatok az erre vonatkozó vitakérdés tárgyához.)

«Mennyibe kerül a termelőnek egy liter tej» című közleményem, mely e lapok 49-ik számában foglaltatik, jóval azelőtt küldetett be a szerkesztőségbe, mielőtt az erre vonatkozó vita megindult volna.

A mint most a vitázók publikációiból látom, hazai némely viszony és körülmény között ki lehet jönni a tejnek 9 filléren való értékesítése esetén is és föl lehet nevelni egy üszőt 2¹/₂ éves koráig 292 koronából is. Az a gyanúm tehát, hogy tehenészetünk legnagyobb része hasznot nem lát, vagy rendkívül minimális perczentű nyereséggel dolgozik — nem látszik megállani a helyét, mert ime az általam fölhozott 4200 literes hozammal szemben, 2800—3000 liter hozamot adó tehenekre alapított üzem is éppen fél árral is (18'24 fillér — 9 fillér) kijön — ha neveléssel kapcsolatos tejgazdaságot üz.

Jegyzeteimet fölütve, példákat talállok külföldi publikációkban arra, a mi a jelzett vitakérdésnek az üszőfölnevelésre vonatkozó tárgyát képezi, legyen szabad hát e példákat összehasonlítás kedvéért, de annak kimutatására is közzétennem, hogy általában találnak és mérvadónak csakugyan nem vehető semmiféle kiszámítás. Vagyis ahány a viszony és körülmény, annyiféle az eredmény. Mert ebben igen sokféle dolog dönt, névszerint kivált mindaz, a mit érintett közleményemben fölhoztam. Dönt ebben pl. az elzúllott példányoknak károsodás nélkül való eladhatása; a vasútra vagy más rendeltetési helyre való tejszállítás olcsóbb volta vagy drágasága; a gondozás, fejés s egyéb kezelés kevesebb vagy több költsége; a netán beszerezett erőtakarmány jutányosabb vagy drágább volta; a gazdaságból kerülő eleség előállítás költségeinek mértéke stb.

Az érintett külföldi példákat az üszőnevelés költségeiről, kivált Rákos Béla úrnak e lapok 48-ik számában közölt érdekes fejtegetésével állítom szembe, holottan ugyanis mondva van, hogy a 2¹/₂ éves üsző körülbelül 292 koronába (146 frtba) kerül egy oly gazdaságban, a hol oly olcsón termelik a szükséges takarmányt, hogy a

fölnevelés költsége úgyszólván mit se von le a tej 9 filléres árából. Szembe állítom azért, hogy kimutassam, milyen föltűnő olcsón termelünk mi, a külföldhöz képest, ha sikerül úgy termelnünk, a hogy a vitakérdésben esetetelve van.

Példáim szerint kerül külföldön a 2¹/₂ éves üsző, szemben a magyar 292 (Matlaszkovszky úr szerint 300) koronával, ke-rekszám

1. 365 márkába =	438 korona.
2. 361 « =	433 «
3. 335 « =	402 «
4. 305 « =	366 «

Tehát még a legolcsóbb is 66, illetőleg 74 koronával többbe.

Lássuk csak.

1. *Hohenegg* szerint Allgauban így alakul a dolog pl. egy 1902. évi január 1-én született s tenyészüszővé fölnevelni érdemes állatnál:

Az újszülött értéke =	40 M. — pf.
Tej 3 ¹ / ₂ hónapig = 575 lit.	
à 10 pf. =	57 « 50 «
135 font zab à 8 pf. =	10 « 80 «
375 « széna à 3 ¹ / ₂ pf. =	12 « 12 «
Első legeltetés =	12 « — «
Téli takarmány	
1902—903-ban =	72 « — «
Második legeltetés =	20 « — «
Téli takarmány	
1903—904-ben =	108 « — «
Hágatási díj =	3 « — «
Harmadik legeltetés =	30 « — «
1904 jan. 1-én hágattatván az üsző, okt. 12-én ellik, tehát már összegezni kell, s ez kitesz =	365 M. 42 pf. = 438 korona.

Ebben a példában nincs számításba véve az istállóber, alom, ápolási költség és rizikó, a teljes tej literje pedig — mint látjuk — 10 pf. = 12 fillérbe van számítva.

2. *André* szerint ugyancsak 2¹/₂ éves üsző fölnevelése már csak 9 pf. = 10'8 filléres tej nyújtása esetén kerül:

I. <i>periodus</i> , születéstől 8 hetes korig à tiz liter tej = 560 l. =	50 M. 40 pf.
II. <i>periodus</i> , fél éves koráig kap az üsző 4 liter = 504 l. teljes tejet =	45 « 36 «
1260 l. lefölözött tejet	
à 2 pf. =	25 « 20 «
252 font abrakot à 4 pf. =	10 « 08 «
III. <i>periodus</i> , 530 napon keresztül kap az üsző naponta 2 font korpát	
à 4 pf. =	42 « 40 «
naponta 2 font darát	
à 6 pf. =	63 « 60 «
naponta szénát, répat stb.	
à 15 pf. =	79 « 50 «
Ápolási költség =	30 « 00 «
Az újszülött értéke =	15 « 00 «
Összesen =	361 M. 54 pf.

3. *Schmidt* szerint ugyancsak 2¹/₂ éves üsző fölnevelése, kizárólag nemkülönben istállón, s 8 pfennig (9'6 filléres) tejen, kerül:

1-ső év. 14 napig naponta 12 l. teljes tej = 13 M. 44 pf.
14 napig 6 l. teljes tej à 8 pf. és 6 l. sovány tej à 2 ¹ / ₂ pf. = 8 « 82 «
14 napig 12 l. sovány tej és ¹ / ₃ font lenmagliszt, ez utóbbi à 9 pf. = 4 « 62 «
28 napig 9 l. sovány tej, ¹ / ₃ font lenmagliszt, 1 ¹ / ₂ font kitünő széna, ez 2 ¹ / ₂ pfjével és 1 font zab à 5 pf. = 8 « 89 «
56 napig 6 l. sovány tej, ¹ / ₃ font lenmagliszt, 2 ¹ / ₂ font széna és 1 ¹ / ₂ font zab = 17 « 78 «
49 napig 4 l. sovány tej, ¹ / ₃ font lenmagliszt, 3 font széna és 1 font zab, 1 font buzahántalék à 4 pf. és 4 font répa à ¹ / ₂ pf. = 15 « 43 «
190 napig 4 font széna à 2 pf., 1 font zab à 5 pf., 1 font buzahántalék, ¹ / ₂ font olajpogácsa à 6 pf., 8 font répa à ¹ / ₂ pf. és 4 font szecska à 1 pf. = 53 « 20 «
Összesen = 122 M. 18 pf.

2-ik és 3-ik év. 545 napig 5 font széna, 1 ¹ / ₂ font buzahántalék, ¹ / ₂ font olajpogácsa, 8 font répa, 8 font szecska = 169 M. 72 pf.
10% rizikó és tőke-kamat = 30 « — «
Hágatási díj = 3 « 10 «
Az újszülött értéke = 10 « — «
Összesen = 335 M. 00 pf.

Ápolás, istállóber, alom itt sincs számításba véve.

4. Arnstadt szerint a 4 hetes koráig anyja alatt szopott borjú értéke = 50 M. 00 pf.

Az első évben fogyaszt:
112 l. teljes tejet, à 11 pf. (= 132 fillér) = 12 « 30 «
420 l. sovány tejet à 25 pf. = 10 « 50 «
310 font zabot à 7 pf. ... = 21 « 70 «
310 « rozskorpát à 5 pf. = 15 « 50 «
10 « lenmagot à 12 « = 1 « 20 «
150 « olajpogácsát à 8 « = 12 « 00 «
15 mázsa szénát à 250 M. = 37 « 50 «
Gondozás = 20 « 00 «
Riziko = 3 « 00 «
Összesen = 183 M. 70 pf.

A 2-ik évben fogyaszt naponta 5 font szénát és 2 font erőtakarmányt, vagyis 18 mázsa szénát 730 font erőtakarmányt à 7 pf. = 51 « 10 «
Gondozás = 20 « 00 «
Riziko = 6 « 00 «
Összesen = 305 M. 80 pf.

Ez utóbbi legkedvezőbb esetben is, a mi pénzünk szerint 366 K = 183 frtot kellene hogy érjen az a két éves hasas üsző, s illettőleg 438, 433 s 402 koronát a másik három drb 2¹/₂ éves állat borjával együtt.

Kovácsy úr közleménye szerint 160—180

koronáért (80—90 frtért) 8—10 literrel kezdő teheneket lehet venni, melyet a vételáron aztán el is lehet adni, s Rákos úr és Matlaszkovszky úr szerint 292—300 koronába kerül egy-egy 2¹/₂ éves üsző fölnevelése.

Föltünő tehát, hogy milyen nevelésesen olesón nevelünk mi (66—146 koronával olesóbban, mint a külföld) s hogy daczára ennek, jobban mondva: emellett képesek vagyunk a nevelési költség mintegy félárán is (160 korona) adni-venni fejős-teheneinket.

Ez a körülmény oly szembeszökő mindenképen, hogy szó nélkül nem hagyhattam, s meg vagyok győződve, hogy az a kis ember, a kinek legszerényebb számítás szerint valami 292—300 koronájába kerül az az üsző, a mit friss fejőskép aztán 160—180 koronáért enged át a nagyon megszorult ember, illettőleg számítani nem tudó gazda. S ha kétannyiba kerül a magunk nevelése, mint a vett: a vitában fejtegetettek daczára se látom be, hogy mire foglalkozzunk hát neveléssel, ha nem azért, hogy az a kedvező vételár mégis ritkán kivételes, a mire biztosan építeni nem lehet, illettőleg ha nem azért, mivel mi még olesóbban is képesek vagyunk kedvező körülmények közt nevelni, mint a hogy föltüntetve van. De aztán, hogy olyan értékű-e, mint a külföldi a maga drágább nevelési módjával, az épen nem valószínű. És épen ebből magyarázható, hogy ime esetleg mi is, a külföldi is, «kijön» a maga lényegesen különböző mérlegével, a melynek számadatai, a költségeket illettőleg, a külföldi példákban se tökéletesek, a magyar példákban pedig még hiányosabbak, úgy hogy megnyugtatónak mondani azokat én e miatt nem merem s jónak látnám, hogy a kiadások teljes szigorúsággal való föllállításával újra is és elfogadhatóbban is mutatná ki valaki a tény, a melybe aztán egészen bele lehetne nyugodni. i.

Állategészségügy.

Rovatvezető: Dr. Rátz István.

A ragadós száj- és körömfájásról.

(*) Általánosan ismert tény, hogy a hasított körmű állatok ragadós száj- és körömfájása heveny, igen ragadós, fertőző betegség.

Nem szándékozom tehát ez úttal a betegség előidéző okát s az általa létrehozott kóros elváltozásokat leírni, miután azt már mások több szaklapban tárgyalták, hanem az 1890 s 1896. évben szerzett tapasztalataim alapján a betegség elleni védekezésről s a fertőző ojtásokról óhajtok egyet-mást elmondani.

A betegség működési területemen, Törökszent-Miklós s Tiszapüspöki községben az 1890. év július és augusztus havában lépett föl. A bántalomban nemcsak a közös csürhére s közös csordára járó községi sertések, illetve szarvasmarhák, hanem az ezektől teljesen elkülönítve tartott s távol eső uradalmak szarvasmarhái és sertései is megbetegedtek. A községben, miután a be-

tegség járványos volt s a közös legelőn lépett föl, a hasított körmű állatok a közönség nagy fölháborodására, istállózar alá vétettek. Én, hogy a betegség lefolyását gyorsítsam, az állattulajdonosoknak a mesterséges fertőzést (ojtást) ajánlottam, a kik azonban ezt határozottan visszautasították, sőt még a beteg állatok gyógykezelésére s fertőtlenítésére rendelt 5⁰/₀-os creolin-oldattal való száj- és körömmosást sem teljesítették.

Az uradalmakban a szarvasmarhákat mind beoltottuk; ugyanis a beteg állatok szájából, egy pálczikára csavart ruhával, a nyálat fölfogtuk s ezen nyálas ruhával a többi szarvasmarha száját, minden 2 vagy 3 állatnál a beteg állatoktól újból nyálat véve, bedörzsöltük. A beteg s beoltott állatok csülkei naponta 3-szor 5⁰/₀-os creolin-oldattal mosattak s aljadzól minden második napon friss szalmát kaptak. A fertőzés (ojtás) után 4—5 nap mulva az állatok megbetegedtek, ez időtől fogva az összes szarvasmarha száját naponta háromszor 3⁰/₀-os creolin és timsó-oldattal mosattuk ki. A beteg s egészséges sertéseket csapatostul, 1 méter széles, 6 méter hosszú, 5⁰/₀-os creolin-oldattal telt vályun, naponta háromszor áthajtottuk.

Ily eljárás mellett a szarvasmarháknál a megbetegedés csak a szájra szorított s nagyon enyhe lefolyású volt, az állatok a betegség tartama alatt jól ettek s egész nap szántottak. A sertések közül a körmet alig egy pár vetette el.

A község belterületén, hol sem az ojtás, sem a gyógykezelés (fertőtlenítés) nem vétetett igénybe, a betegség lefolyása igen erős volt, a szarvasmarháknak nem csak a száján, csülkén s egy párnak a tőgyén lépett föl a betegség, hanem három darab tehén a bántalom következtében el is hullott. A sertések közül igen soknak a körme levált. Hasonló körülményt tapasztaltam az 1896. évben föllépett ragadós száj- és körömfájás alkalmával is, ugyanis míg a beoltott s fönt leírt módon kezelt állatok csak enyhén betegedtek meg s betegségük tartama alatt munkára használhatók voltak, addig a be nem ojtott s nem kezelt állatok betegségének lefolyása erős volt.

A betegség tovaterjedését a községek belterületén meggátolni, ahol az istállók majdnem egymás mellett vannak s a szomszédok a letiltás daczára is folyton érintkeznek, nagyon nehéz, mindazonáltal a beteg állatok elkülönítése s a fertőzött udvarok elzárásával sokszor igen jó eredmény érhető el.

Az 1896. év július hó 25-én L... uradalmában a ragadós száj- és körömfájás a gulyabeli szarvasmarha között lépett föl. Az uradalom tisztje az ugyanazon majorban levő ökröket, miután munkájukra szükség volt, nem engedte fertőzni. Nem volt tehát más teendő, mint a gulyabeli szarvasmarhát teljesen elkülöníteni, mit a legszigorúbban végre is hajtottunk.

Az egészséges ökrök száját és körmeit pedig óvintézkedésül naponta kétszer 5⁰/₀-os creolin-oldattal mosattuk. Az eredmény ez esetben meglepő volt, a mennyiben a járvány a gulyabeli szarvasmarha közt lefolyt

a nélkül, hogy az más hasított körmű állatra átterjedt volna.

A főt elmondottakból következtetve, a ragadós száj- és körömfájással szemben ez idő szerint egyedüli földadatunk az egészséges állatokat a betegségtől megóvni, vagy ha már megbetegedtek, a mennyire lehet, a betegséget lefolyását enyhíteni. Elérjük ezt a beteg s fertőzött gyanús állatok szigorú elkülönítésével, a mesterséges fertőzéssel (ojtással) és a fertőtlenítéssel.

A mesterséges fertőzés (ojtás) föltétlen igénybe veendő, ha a betegség közös gulyán, vagy olyan helyen lépett föl, hol az állatok közvetlen vagy közvetett egymással érintkezése föltehető, vagy el nem kerülhető, mert ez által a betegség lefolyása sokkal enyhébb s a járvány tartama, mi állatkivitelünk tekintetében igen fontos, sokkal rövidebb. A beteg állatok szájának s körmeinek fertőtlenítő anyagokkal való kezelésével, a mennyiben az a szájban s körmökön levő bakteriumok életképességét csökkentti vagy megszünteti, igen sok esetben jó eredmény érhető el. Ugyanis ez által nemcsak a már megbetegedett állatnál gátoljuk meg a betegség erősbbödését, hanem más állatnak a beteg állat által való fertőzése lehetőségét is csökkentjük. Végül föltétlenül s alaposan fertőtlenítendő minden tárgy és személy, a mi vagy a ki a beteg vagy fertőzött gyanús állattal érintkezett.

Ezen intézkedésekkel, hiszem, hogy ez idő szerint Magyarország délkeleti részén járványosan, északi s északnyugati részen szörványosan föllépett ragadós száj- és körömfájás tovaterjedését is megfogjuk gátolni.

Fuchs Andor.

Szemölcsök letisztítása tőgyről.

Számtalan eset fordul elő, hogy tehenek tőgyén és csecsbimbóján szemölcsök támadnak. Az ilyen szemölcsös tőgyű tehenet eladni nagyon bajos, valamint a fejése is nehezebb, azonfölül meg undorító is, mert fejés közben többnyire a szemölcs megreped és vérzik, s így a vér a tejbe kerül, a mi természetesen nem valami kellemes dolog. A kezelésem alatti birtokon a tehenészetben az ilyen eset többször előfordult s a bajon a következő eljárással segítetttem. A tehen tőgyén és a csecsbimbókon képződő szemölcsöket naponként tömény ecetsavval bekenettem. E célra kis ecsetet kell használnunk, de vigyázni kell arra, hogy a folyadék csakis a szemölcsöt érje. A szemölcsök rendes kenés esetén két hét alatt leszáradnak és eltűnnek. Az említett gyógyszer akármely gyógyszer-tárban kapható.

Vajda-Kamarás.

Dióssy Imre.

Tejgazdaság.

Rovatvezető: Sierbán János.

A vajköpülés eredményére befolyással bíró tényezők.

Sokféle köpülőt látunk a gyakorlatban alkalmazva, melyek szerkezetük szerint

több csoportba oszthatók, mint: a) A rendes vagy verő-köpülők. Ide tartozik a nálunk minden háztartásban föltalálható rudas-köpülő. b) Vitorlás-köpülők függélyes tengelylyel. Ezek közt legnevezetesebb a holsteini, vagy a dán-köpülő, mely úgy szerkezete és egyszerűsége, mint egyéb jó tulajdonságai miatt a nagy üzletekben leginkább el van terjedve. c) Vitorlás-köpülők vízszintes tengelylyel; ezek közt az amerikai hőmérős köpülő a legmegfelelőbb. d) Forgó köpülők. Ezek közt a Lefeld-féle van leginkább elterjedve, e) A hinta-köpülők, a melyeket leginkább Amerikában használnak. f) A Viktoria-köpülő és az Alfa-köpülő, melyek a főt elősoroltak közt a legmegfelelőbbek s a világ majdnem minden részében el vannak terjedve.

A köpülő czélszerűségének a föltételei a következők: a) Hogy könnyen legyen tisztítható és szellőztethető. b) Legyen szerkezete egyszerű, tartós, könnyen kezelhető és a nyílásai jól elzárhatók. c) Hajtása lehetőleg csekély erőt igényeljen. d) Ne legyen drága. e) A vajmennyiség lehetőleg nagy legyen.

Befolyást gyakorol a köpülés eredményére a köpülendő anyag minősége és hőfoka is. Savanyú tejből, vagy savanyú tejfölből több és tartósabb, édes tejből, vagy édes tejfölből pedig kevesebb, de sokkal kellemesebb ízű vajat nyerünk.

A mi a hőmérséklet illeti, túl magas hőmérsékelnél a köpülés rövidebb ideig tart, de a vaj igen lágy, zamat nélküli lesz és sok író marad benne, minélfogva a vaj nem tartós. Ezek mellett a vajmennyiség is csekélyebb. Ha pedig a köpülendő anyag a köpülendő anyag, úgy a köpülés hosszú ideig tart, a vaj igen kemény és e mellett szétmáló, darabos lesz; minek következtében további földolgozása igen sok munkát ad, sőt olykor sikertelen is; a mellett kevesebb a vaj-mennyisége s olykor a vajképződés be sem következik.

Az édes tejet 7—8 C^o, a tejszint 12—13 C^o-nál, legjobb s legeredményesebb köpülni. Erre nézve azonban még egyéb körülmények is bírnak befolyással, különösen az évszak és a tehenek takarmányozása. Nyáron általában 1—2 C^o-kal alacsonyabb hőmérsék mellett köpülhetünk, mint télen. Zöldtakarmány etetése mellett alacsonyabb foknál, mint száraztakarmány etetése mellett. A köpülendő anyag fölmelegítése, ha erre szükség van, legezészerűben úgy történik, ha pléhedényekbe téve, melegvízbe állítjuk.

A köpülés soká ne tartson, de igen hamar se legyen befejezve, 30—60 percig tarthat; leghelyesebb, ha 30—40 perc alatt befejezést nyer. Erre nézve a köpülő gyorsabb vagy lassúbb működése is nagy befolyással van. A holsteini köpülő vitorlájának percenkint 120—130 fordulatonál többet tennie nem szabad, mert ez esetben tökéletlen s káros munkát végzünk.

Olykor a köpülés nem akar sikerülni, csak habzik a tejföl. Ennek oka lehet legtöbbször esetében a tisztátalanság, vagy ha nagyon savanyú a tejföl, vagy pedig ha nagyon alacsony hőfoknál történik a köpülés. Ha a savanyúság az ok, úgy nátronlúgnak a tej-

fölbe öntése által lehet a bajon segíteni, csakhogy ezáltal elrontjuk a vaj minőségét. Leghelyesebb, ha ügyelünk, hogy a tejföl túlságosan meg ne savanyodjék. Néha a tej sajátos alkataban rejlik a köpülés sikertelenségének az oka. Takarmány-változtatáskor, továbbá az elapadáshoz közel álló tehenek tejénél észlelhetjük ezt leggyakrabban.

Befolyást gyakorol végre a köpülés eredményére a köpülő és a vajkészítő helyiség hőmérséke. Mind a kettő ugyanazon hőmérsékkel bírjon, mint a köpülendő anyag.

A köpülőt, valamint mindazon tárgyakat, melyek köpüléskor a tejfölel, illetőleg vajjal érintkeznek, előbb forró vízzel és gyökér-kefével jól meg kell mosni, azután hideg vízzel lehűteni és jól kiöblíteni. Czélszerű s szükséges ezen eljárás részint a tisztaság szempontjából, részint a végből, hogy a víz a fa repedéseibe s likacsába vegye magát s azokat betömje, miáltal a vajnak a fához való tapadása meg van akadályozva s így a munka tisztábban és könnyebben történik.

Felinél följebb a köpülőt ne igen töltsük tejfölel, de egyharmadánál kevesebbet s kétharmadánál többet soha, mert igen sokáig tart a köpülés, nehezen áll össze a vaj s nem valami jó minőségű. Szítán keresztül öntsük a tejfölt a köpülőbe, hogy valami piszok ne kerüljön a vaj közé. Néhol szokásban van, hogy télen a vajat megfestik, mert egyes fogyasztók a sárga színű vajat kedvelik. A festés orléanfestéssel történik a legezészerűben és pedig közvetlen a köpülő megindítása előtt.

A vajképződés folyamatát nagy figyelemmel kísérjük s mihelyt beáll a kellő vajképződés, a köpülő működését azonnal megszüntetjük, mert ha túlhatnánk, sok vaj menne az íróba s így jelentékeny vajvesztésünk lenne. A vajcsomócskákat lefölvözött tejjel kell a köpülő falairól lemosni, vagyis leöblíteni. A vaj kiszedése nagyobb köpülőkből szita segítségével történik.

Néhol gyúrás előtt kimossák a vajat, néhol mosás nélkül fognak a gyúráshoz. Mindkét módon lehet jó vajat előállítani, de a ki nem mosott kellemesebb ízű, a kimosott pedig tartósabb. A vaj mosása vízben vagy lefölvözött tejben történik.

Igen tartós vajat készíthetünk, ha köpülés után azonnal jéghideg vízbe teszszük a vajat s ott vajlapát segítségével jól meggyúrjuk; ez által az író legnagyobb része kimegy a vajból, ez megkeményedik s így a további földolgozása könnyebben és tökéletesebben történik. Még tartósabb a vaj, ha gyúrás közben kissé megsózzuk; ez azonban csak Európa északi államaiban szokásos.

A vaj gyúrása történhetik teknőben kézzel, továbbá az e célra készített gépek vagy egyéb eszközök segítségével. Legtökéletesebben történik a vajgyúrás gépek segítségével s ha ezekkel rendelkezünk, ne is érintsük kézzel a vajat, annál finomabb és tartósabb lesz. A gyúrás czélja az írónak a vajból való eltávolítása, mert az író az, a mi a vaj gyors megromlását idézi elő. Soká gyúrni sem szabad a vajat, mert

kenőcsössé válik s nem szép kinézést kap, sőt ez által értékéből is sokat veszít. Tehát az legyen főtörekvésünk, hogy minden tekintetben kifogástalan vaját állítsunk elő, mert csak ez esetben lesz munkánknak kellő eredménye.

Arián Károly.

Baromfitenyésztés.

Rovatvezető: **Hreblay Emil.**

Baromfitenyésztők Országos Egyesülete.

Hivatalos.

A «Baromfitenyésztők Országos Egyesülete» folyó hó 20-án délután 4 órakor igazgatóválasztmányi ülést tart. *Tárgysorozat:* 1. Az egyesület közlönyének ügye. 2. Előterjesztés kormánysegély és a földművelésügyi miniszter úrhoz küldöttség menesztése ügyében. 3. Az egyesületi évkönyv. 4. Az egyesület titkári állásának szervezése. 5. Asbóth Béláné úrnő javaslata a székelyföld baromfitenyésztési ügye tárgyában. 6. 1902. évi zárszámadás és 1903. évi költségvetéselőirányzat. 7. Szakelőadások rendezésének ügye.

*

Tagdíjjal hátrálékos tagjainknak, a tagdíj mielőbbi lefizetése iránt fölszólítást küldtünk. Ez úton is kérjük annak mielőbbi befizetését, nehogy az illetőktől postai megbízás útján legyünk kénytelenek tagdíjhátrálékukat behajtani.

*

Választmányi ülés.

Egyesületünk igazgatóválasztmánya folyó évi december hó 12-én délután 4 órakor ülést tartott a Köztelken, *Pirkner János* ügyvezető alelnök elnöke alatt. Jelen voltak: *Andrasovics Géza, Berzeviczy Zsigmond, Jeszenszky Pál, Krompecher Szilárd, Rácz Ödönné, dr. Rodiczky Jenő, Szilassy Zoltán* igazgatóválasztmányi tagok és *Agh Endre* titkár.

Ügyvezető alelnök megnyitván az ülést bejelenté, hogy lovag *Asbóth Béláné, Hreblay Emil, dr. Horváth Ádám, Fittler Sándorné* és *Monostori Károly* igazgatóválasztmányi tagok az ülésről kimentették magukat. Bejelenté továbbá, hogy lovag *Asbóth Béláné* bő memorandumot nyújtott be a székelyföldön kövendő baromfitenyésztési akciót illetőleg, melyet az igazgatóválasztmánynak tárgyalásra ajánl. Ezután a nemesbaromfiak bevásárlásának közvetítése vettetetől napirendre s itt először is bemutatott a miniszterhez intézendő fölterjesztés a bevásárlások közvetítése iránt, *Pirkner János* már az 1903. év elején eszközöndő bevásárlást is az egyesületre kívánna bízni s a kérvény tárgyalásának során megemlíti, hogy a bevásárlásoknak az egyesület által való közvetítése a köztenyésztés szempontjából mily fontos lesz. Az akció már meg is kezdetett, az eladandó baromfiak bejelentése folyamathban van s így nincs semmi akadály arra, hogy már a jövő tenyészévad elején eszközölje, illetve közvetítse a bevásárlást, *Agh* titkár jelenté, hogy eddig 4535 drb baromfi jelentetett be. *Lehne Hugó* a tervezett baromfitenyésztési bevásárlás módozataihoz hozzájárul, a melynek előreláthatólag örvendetes eredménye lesz. A részletekre kér csak fölvilágosítást, arra, hogy a bevásárlások anyagi lebonyolítása kire bizatik. *Pirkner János* jelenté, hogy ez, mint már az igazgatóválasztmány előző

ülésén megbeszéltetett, az állami közegekre bizatnék. Ezután az igazgatóválasztmány a miniszter úr elé terjesztendő fölrát elkészítését és fölterjesztését határozta el.

Az igazgatóválasztmány ezután az egyesületi évkönyv kiadásához hozzájárult s elhatározta, hogy az évkönyvet a közgyűlés előtt minden tagnak szét fogja küldeni. A jövő igazgatóválasztmányi ülésére kitézte azután a közgyűlés időpontjának meghatározását, valamint a jövő évi költségvetésnek megállapítását.

A következőkben az egyesületi közlöny ügye tárgyalatott, mely ügyben a jövő igazgatóválasztmányi ülésnek tartatott a fenn a határozathozatal. Ezután *Agh Endre* titkár az újonnan belépni kívánó tagok névsorát olvasta föl, a kik a következők: *Bartha Györgyné* Bokszeg, *Benedicty Józsefné* Vajda-Hunyad, *Durg Dezső* Gödöllő, *Fehér Sándor* Szaján, dr. *Fischer Samu* Nográd-Verőce, *Jánik József* M.-Pécska, *Koncz Zoltánné* Budapest, *Koós Mihály* M.-Vásárhely, *Löcsey Károly* Szeged, dr. *Ladányi György* Budapest, *L'huller Istvánné* Kassa, *Máramarosmegyei Gazd. Egyesület* Máramaros-sziget, *Meczner Ernő* Segesvár, *Pájer Etelka* Rákoskeresztur, *Rozsnyay István* M.-Vásárhely, ifj. *Sándor Pál* Mezöbánd, *Szentkirályi István* Mezö-Pagocsa, *Seres József* Ref. Kovácségyháza, *Vásárhelyi Árpád* N.-Szeben, és *Weinrich Lajosné* Battonya. Az igazgatóválasztmány a jelentkezőket a tagok sorába fölvette. A napirend után *Szilassy Zoltán* jelenté, hogy az «OMGE» három napra terjedő baromfitenyésztési előadási ciklust tervez. Czélszerűnek tartaná, hogy egyesületünk tagjai ezen előadásokon ingyen résztvehessenek. Ezért átiratban fordulánk az OMGE-hez. Ezután az igazgatóválasztmány elhatározta, hogy a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségébe tagul lép be, valamint hogy lovag *Asbóth Béláné* beadványát a jövő igazgatóválasztmányi ülésen tárgyalja, mire az ülés véget ért.

Székelyföldi baromfitelek.

A folyó évben *Darányi* miniszter *Marosvásárhelytől* a székely nép fölsegítésére székelyföldi miniszteri kirendeltséget szervezett s annak vezetésére az ottani fenkölt gondolkozású s nemesszívű *Sándor János* főispánt kérte föl.

Hogy mikép történt, nem tudjuk és nem keressük, de egy szép napon azt olvastuk a napilapokban, hogy *Darányi* bokros elfoglaltsága közepette, magához véve szaktanácsosait, elutazott a székelyföldre, az ottani gazdasági viszonyok saját szemével és fülével való tanulmányozása végett.

Bejárta az egész székelyföldet, beszélt az urakkal és a néppel. Mindent látott és mindent hallott — azután haza jött.

A marosvásárhelyi kormánybiztos pedig hozzáfogott a nagy munkához, melyet, hogy áldás fog kísérni, kétség ahhoz nem férhet.

Olvasóink értesültek lapunk útján arról, hogy csak nemrégiben a miniszter újból kiküldte a székelyföldre állattenyésztési szakembereit, kik a tervezett dolgok érdekében jártak el.

A miként a székelyföldi ujságokból értesülünk, a székely akció egyik *leglényegesebb* pontja a baromfitenyésztés. Ez a mily helyes, oly böcs dolog, mert a baromfitenyésztés föllendítésével nemcsak a jobb módúakon, de a legszegényebb népen is segítve lesz.

Első sorhan is 5 nagyobb szabású baromfi-

mintatelep fölállítását tervezik és pedig olykép, hogy e telepeken mindazon baromfi-fajták fognak tenyésztetni, melyek hímjeit a kisgazdák közt a baromfiállomány nemésítésére szokták kiosztani.

Marostorda vármegyében baromfitelep lesz *Marosvásárhelyen* s ez lesz a legszebb és legnagyobb. Remek hely áll rendelkezésre az *Erzsébetligetben*, a mely félsziget s a hol egy természetes nagy tó áll a viziszárnyasok rendelkezésére.

Az egyes fajták törzsei pavillonokban lesznek elhelyezve. Ezt a telepet a város fogja kezelteni.

Udvarhely vármegyében Székelykeresztúron lesz a baromfitelep az ottani tanítóképezde kertészetével kapcsolatosan.

Háromszék vármegyében 2 telep lesz. Az egyik *S.-Szentgyörgyön* a fiúszerezházal kapcsolatosan, a másik *Kézdivásárhelyen*, a leányszerezházal kapcsolatosan. Mind a két hely igen jó s a két szerezház derék direktorai erre is rátermeteknek néznek ki.

Csik vármegyében Csikszereván az ottani népies gazdasági iskolával vagy az állami kertészetel kapcsolatban tervezetik a baromfi mintatelep. Annnyit mondhatunk, hogy a székelyföldön a baromfitenyésztés ma is elég szép fejlődésben van, s az érdeklődés az újabb akció iránt igen nagy.

Magántelepek is létesülni fognak. Már is 3 új telepet jelentettek be. Az egyiket *Orosz Lajos* nagybirtokos állítja föl szenterzsébeti birtokán, a másikat *Imreh Béla* földbirtokos Étfaluban, a harmadikat pedig *Sándor Pál* Mezöbándon.

Örvendünk ezen híreknek, a kivitelhez és a sikeres eredményekhez sok szerencsét kívánunk.

Bálintffy József.

Európai államok jövedelme a baromfitenyésztésből.

Nem akarom újból hangoztatni azt, a mit számtalanszor megirtak már és a mi a gyakorlatban is valónak bizonyult, hogy mily jövedelmező a baromfitenyésztés. Beszéljenek a számok az európai államok baromfi forgalmáról és látni fogjuk, mily óriási összeg az, mit ezek baromfitermékükből bevesznek.

Az 1896. évben a statisztikai adatok szerint baromfi- és baromfitermékekből *importáltunk:*

Mindenféle élő szárnyast	3,999.600
Mindenféle leölt szárnyast	63.280
Tojást	27,454.444
Ágytollat	7,260.300
Összesen:	74,766.624

korona értékben.

Ezen összeg legnagyobb részét Oroszországba vándorolt, mely az utóbbi időben óriási haladást tett a baromfitenyésztés terén, mint arról alább szó is lesz.

Exportunk ezzel szemben 1896-ban:

Élő szárnyasokban	12,202.400
Tojásban	83,120.914
Ágytoll	19,854.700
Összesen:	115,178.014

korona értékű árut.

Kivitelünk értéke tehát ebben az évben 1 millióval több, mint 1895-ben, Magából a

tojásból 4 millió korona többlet mutatkozott. Igaz ugyan, hogy tojás-kivitelünk 1896-ban súlyra nézve csökkent, mert 1895-ben 915,275 q exportáltatott, 1896-ban pedig csak 886,707 q; de 1895-ben a q ára 86 K. míg 1896-ban 93.56 K volt.

Oroszország baromfitenyésztése az utóbbi években mindinkább növekszik. Belátták itt, hogy mily óriási haszonnal jár ezen tenyésztési ág s így nagy arányban, czél tudatosan kezdtek tenyészteni, a nép között tenyésztorzseket osztottak ki, értékesítő szövetkezeteket alakítottak s ezeknek eredménye volt azután az, hogy míg a hetvenes években még csak 300.000 rubel értékű volt a kivitelük, 1896-ban már 30.000.000 rubel. Valóban igyekeznünk kell hovatovább fejleszteni ez állattenyésztési ágazatot, mert különben leszorít bennünket Oroszország, eddig elfoglalt külföldi piacainkról.

Olaszországban is igen el van terjedve az okszerű baromfitenyésztés. Elősegíti ezt a kedvező enyhe éghajlat is. Leginkább nemzeti tyúkokat, az olasz tyúkot tenyészítik. Oroszország évente 30—40 millió líra értékű baromfit és baromfiterméket visz ki s emellett teljesen fedezi saját szükségletét.

Francoziaország valóságos Eldorádója a baromfitenyésztésnek. Nincs ott uradalom, hol nagyban, pár holdon, ne tenyésztenének baromfit, nincs az a parasztmajor, hol kicsinyben ugyan, de okszerű baromfitenyésztés ne volna. Maga Páris is rengeteget fogyaszt évente, mely szükségletét az országból fedezi s azonkívül is 900 millió frank értékű volt kivitele az utóbbi években.

Dánia, a szövetkezetek országa bebizonyítja, mily nagy haszon a szövetkezeti úton dolgozni. Van ott pld. egy tojásértékesítő szövetkezet Veile-ben, melynek 18.000 tagja van. Ez a szövetkezet egymaga 22.000 q tojást szállított egy év alatt külföldre, különösen Angliába. Ritka magas árt is kapnak tojásaikért. Így pld. 1896-ban 1 font (kb. 10 drb. tojás) legmagasabb ára 1 K 4 fill. volt, legalacsonyabb 40 fill.; átlag tehát 56 fillér, miből majd 6 fillér esik egy darab tojásra.

Ezen jó ár a szövetkezeteknek köszönhető, mert a kereskedő bizony nem fizetne ilyen árt a gazdának. Ime itt is egy példa, hogy milyen áldásos tojásértékesítő szövetkezeteket alakítani.

Svájcznak alig van számbavehető exportja és 12 millió forint értékű bevételre szorul. Hogy ott a baromfitenyésztés nincsen elterjedve, annak főleg a kedvezőtlen éghajlat az oka.

Németországban nagyon rosszul áll a baromfitenyésztés ügye. 1896-ban 115 millió márka értékű volt a bevétel — mely nagyrészt Magyarországból került oda — míg kivitele csak 20 millió volt.

Anglia a sportok hazája. Ott a baromfit is legnagyobb részben sportként tartják és tenyészítik. Vannak azonban gyönyörű faj tyúkjaik, a melyek jó tojók és nevelők, a mellett húsárút is képeznek. Az angol azonban nem igen őrli a tyúkjait, hanem viszi kiállításról kiállításra és dicsekszik, hogy mennyi I. díjat nyert már az ő tyúkjá. Innen van azután, hogy alig exportál évente

4 millió értékű haszonbaromfit s ezzel szemben importja a 160.000.000 korona értéket is meghaladja.

Láthatjuk tehát az idézett óriási számokból, mily fontos tényezője a gazdaságnak a baromfitenyésztés. Azon kell hát lenni, hogy mentől jobban fölkarolják gazdáink, a népet oktatni kell az okszerű baromfitenyésztésre, megkönnyíteni nekik a tiszta fajták beszerzését és mentől több tojásértékesítő-szövetkezetet kell alakítani, hogy a jövedelem megkétszereződjék.

Tojáseltartás télen

A tojást 5—6 hónapig friss állapotban eltarthatjuk, ha megakadályozzuk a levegő behatolását a tojás belsejébe és ha az elrakáshoz friss tojást használunk. Egy, a gyakorlati életben igen bevált eltartási mód, a tojás héjának bevonása az ú. n. vízüveggel, mely a héj pórusait légmentesen elzárja s így megakadályozza a tojás tehérjének rothadásba indulását. Az elrakásra szánt tojást mindenekelőtt megtisztítjuk a reá tapadt piszkoktól. Legczélszerűbb ezt hideg vízben leáztatni s azután a tojást száraz kendővel letörölni. Az így megtisztított tojást azután egyelőre szellős helyre rakjuk el. A téli eltartáshoz legalkalmasabb az augusztusi és szeptemberi tojás. Egy hetesnél idősebb tojást ne használjunk az elrakáshoz; ajánlatos ezért minden tojást dátummal ellátni.

Ha most már a szükséges tojás mennyiséget összegyűjtöttük, újból megtisztítjuk egy meglehetősen koncentrált mangánsavas káli-oldatban s szikkadni hagyjuk.

Ha egészen megszáradtak, bekenjük a vízüvegoldattal, a mely a következőleg készül:

Nyolcz liter vízben föloldunk 1 liter vízüveget. Ezen oldat jól összekevertetik és üvegekbe öntve bedugaszolandó. Légmentesen elzáva hosszú ideig lehet használni. Az egészen megszáradt tojásokat most már egy erős vászondarab segítségével ezzel az oldattal bekenjük és csak arra ügyeljünk, hogy a vízüveg oldat a tojás felületén egyenlően legyen elosztva.

Az elrakás előtt a tojásra kent vízüvegnek jól meg kell száradnia, ami különben hamar történik, mivel a vízüveg gyorsan szárad. Az eltevéshez legalkalmasabb egy vékony falú deszkaláda, melynek fenekét és oldalait fagyapottal párnázzuk ki. A fenekére helyezett fagyapotról jön egy sor tojás, a hegyével lefelé állítva, de úgy, hogy egymást ne ériék; azután ismét egy réteg fagyapot, ismét egy sor tojás és így tovább; legfelül természetesen ismét fagyapot jön, hogy a tojások összetörését megakadályozzuk. Végül rászégezzük a ládára a fedelét. Ajánlatos ketenként egyszer a ládát megfordítani, nehogy a tojás sárgája belülről a héjhoz tapadjon. Az így elkészített ládát azután szellős, hűvös helyen tartjuk.

A ily módon elrakott tojás sokáig eláll s használatnál olyan íze van, mint a friss tojásnak.

Tojótyúk-verseny.

Robertson Scott angol baromfitenyésztő értesít bennünket, hogy Angolhonban már megtartották a klubok a tojóversenyeket és a legnagyobb tojótyúk-versenynek eredményei, mely versenyt Új-Délwalesben (Ausztrália) az állami kormány fölügyelete alatt tartottak, most lettek közölve.

A tojótyúk-versenynek az volt a célja, hogy megtudják, mely fajta tojik hasonló körülmények közt a legtöbbet. Legtöbb

alatt nem a darabszám, de a letojt összeg tojások *súlya* értendő.

A versenyben 41 tyúkol volt fölállítva, mindenik ölben 6—6 darab tyúk volt elhelyezve, természetesen mind a hat darab egy-egy fajtaból, de minden ölben másfajta tyúkok voltak. A verseny hat hónapig tartott. A 41 fajta tyúk közül a legjobb tojónak a *fekete orpington* bizonyult.

Az új-délwalesi baromfitenyésztők most újabb tojóversenyt rendeznek s e végből fölhívást intéztek az egyesült államok baromfitenyésztőihez, hogy vegyenek a versenyben részt.

A dolog igen érdekes s kívánatos volna, hogy a földművelésügyi m. kir. miniszter a legközelebbi tavaszon rendeztesse szigorú fölügyelet és ellenőrzés mellett ilyen tojóversenyeket, hogy mi magyarok is megtudhassuk, melyik hát a *legjobb tojótyúk*?

Egri Dezső.

Levélszekrény.

Kérdések.

126. sz. kérdés. Baromfiállományomban október hó óta számos megbetegedés és elhullás fordul elő, mely daczára a legpedánsabb fertőtlenítésnek (az ivóvízbe zöldgálicot teszek; a tyúkólat sublimatos és kékgáliczos mésszel meszeltetem több ízben) és tisztaságnak, nem akar megszűnni. A fej megduzzadásából, valamint szájjüreg nyákhártyáinak és a szem körüli részek gennyesedéséből azt kell következtetnem, hogy difteria betegség pusztít; egyes példányok azonban minden külső elváltozás nélkül hullottak el, a mi ismét a baromfi-kolerára emlékeztet. A beteg állatokat az egészségesektől azonnal elkülönítem s petroleum, valamint timsóval ecsetelve a duzzadt részeket, kivételesen sikerült egy tyúkot megmenteni. A többi azonban elhullott. Igen lékötelezne a szives olvasó, kinek mérvadó tapasztalatai vannak e téren, ha jelen kérdésemre közérdekű választ megadni kegyeskednék. Tájékoztasson még megemlítem, hogy a baromfiakkal együtt levő kacsák ez ideig nem betegedtek meg.

Kis-Bér.

H. J.

127. sz. kérdés. Honnan szerezhető be az ú. n. *húsgalamb* legnagyobb fajtái? Gazdaságilag melyik a legértékesebb? Dr. B. F.

128. sz. kérdés. Tehenészetünkben két darab kitűnő fejős tehén egyáltalában nem akarja elvállalni borját szoptatásra, úgy, hogy már dajkatehenek alá kellett adnunk azokat. Átörökítő tulajdonság-e ezen nem szoptatás és érdemes-e az olyan tehének üsző borját tovább tenyésztésre fölnevelnünk?

129. sz. kérdés. Gazdaságunkban az anyajuhok leállítását január elejére vártuk és már e hó 16-án megkezdődött a bárányozás. Idáig a 400 drb anya közül, a melyek augusztus 1—31-ig földözttettek, 16 drb ellett le. A bárányok meglehetősen gyengék. Miután itt a juhászgazda esetleges mulasztásáról van szó, kérem, korábbi szörványos földözttetés okozta-e ezen korábbi ellést, avagy lehetséges-e, hogy az anyabirkák a rendes vemhességi időtartamon belül egészséges bárányokat eljének?

Feleletek.

Baromfi-difteritisz. (Felelet a 126. sz. kérdésre.) A leírt tünetekből csakugyan arra a következtetésre juthatunk, hogy

állományában a difteritisz pusztít, a mely sok esetben ragályos is szokott lenni. Épen ezért nagyon ajánlatosak elsősorban is az óvintézkedések.

Az egészséges baromfiakat el kell különíteni, vagyis olyan helyre áthelyezni, a hol betegek még nem voltak. Ha az elkülönítés úgy történik, hogy a betegeket válogatják ki és az egészségesek ott maradnak a régi helyen, úgy ennek nem lesz sok haszna, mivel maga a hely is fertőzött már és így a betegség tovább terjedhet. Az ólakat és ketreczeket, a melyekben betegedések fordultak elő, a gondos kitisztogatáson kívül be kell meszelni, a farészeket forró lúggal és azután 5%-os nyers karbololdattal lemosni: ha pedig az ól nincsen kideszkázva, hanem tapasztott, úgy a tisztogatás után karbolos oldattal öntöző kannából föl kell locsolni. A fertőtlenítés után, néhány napi szellőztetéssel az ólak újra használatba vehetők. A betegek olyan helyiségbe zárandók, a hol az egészségesekkel nem érintkezhetnek. A könnyű betegek sokszor kezelés nélkül is meggyógyulnak s ez a magyarázata annak, hogy sokan az ecetet, a citrom nedvét, sőt a hagymát is jónak tartják a difteritisz ellen. Sok esetben azonban csak látszólagos a gyógyulás s rövidebb vagy hosszabb idő múlva a betegség újra kitör.

Az első megbetegedések rendszerint enyhék, ellenben a későbbiek mindig súlyosabbak s ezeknél az említett szerek teljesen hatástalanok. Az orvoslás általában sok türelmet és fáradságot igényel.

Azok közül a gyógyszerek közül, melyek a baromfi-difteritisz ellen sikerrel használhatók, mi a 2%-os *karbolos glicerin* és a 2%-os *kreolinos glicerin* tapasztaltuk a legjobbnak. A kezelés leghelyesebben úgy történik, hogy puha ecsettel vagy hajlékony pálczikára csavart gyapottal, melyet előzetesen az említett folyadékok valamelyikébe mártottunk, bekenjük a szájnak beteg részét.

A difteriás fölrakódásokat csakis akkor szabad leválasztani, ha könnyen leválnak, mivel ellenkező esetben erősebb vérzés támadhat.

Az ivóvízbe literenként 2 gramm cersavat vagy vasgáliczot lehet tenni, különösen olyan esetekben jó ez, a mikor bélhurut is mutatkozik; a száj nyálkashártyájának megbetegedése esetén azonban a helybeli kezelést nem pótolja a vasgálicz vagy cersavoldat.

Az elgyengült baromfiaknak czélszerű kanalankint vörös bort is adni s naponta kétszer lágy eleséget (tejes kukoricadarát); ha maguktól nem esznek, úgy meg kell őket etetni.

Húsgalambok. (Felelet a 127. sz. kérdésére.) A húsgalambfajtának sok alfajtája van, most csak kettőt említek. Az egyik a *máltai nagy galamb*, mely a tyúkgalambfajtának igazi képviselője, nagy és igen húsos, szelid természetű háziállat. Több színezetben van s kapható a segesvári baromfitenyésztési egyesületnél páronként 8 koronáért. A másik a *magyar golyvás*, mely díszgalamb is, de a mellett igen jól kérésű nagy húsgalamb is. Ezeket tiszta vérben tenyésztő *Mészáros Mihály* tanító

Csongrádon. Az árukat nem tudom. A galambtenyésztésről igen jó munkát írt *Balussa György*, kinek munkáját «*Az okszerű galambtenyésztés*» cím alatt *Ferenczi B.* könyvkiadó Miskolczon árusítja. *Bálintffy.*

Különfélék.

Új állatorvosi tisztviszsgálóbizottság. A földművelésügyi miniszter az állatorvosi tisztviszsgálóbizottság elnökévé *Liphay István* nyugalmazott miniszteri tanácsost, helyettes elnökévé *Lestyánszky Sándor* miniszteri tanácsost, vizsgáló tagjaivá: *Tormay Béla* miniszteri tanácsost, *Pirkner János* országos állattenyésztési főfelügyelőt, dr. *Hutyra Ferenczet*, az állatorvosi főiskola rektorát, dr. *Rátz Istvánt* és dr. *Preisz Hugót*, az állatorvosi főiskola tanárait, *Dubravszky Róbert* és *Péchy József* miniszteri osztálytanácsosokat és *Tátray János* állategészségügyi felügyelőt a 1903. év tartamára kinevezte.

A m. kir. állatorvosok véglegesítése. A földművelésügyi miniszteriumban jelenleg munkálatok vannak folyamatban abból az czélból, hogy az állategészségügyi szolgálat szervezése alkalmával az 1900. év végén kinevezett m. kir. állatorvosok véglegesítenek. Miután a véglegesítés az állatorvosi tisztviszga sikeres letételéhez van mint föltételhez kötve, a f. év végén csakis azok fognak véglegesíttetni, a kik ennek a föltételnek eleget tettek. Azok, a kik ezt a vizsgát még nem tették le, lehetőleg továbbra is alkalmaztatni fognak az állategészségrendészeti szolgálatban, az alkalmazás módzatai azonban még nincsenek megállapítva. Előléptetések ezúttal nincsenek tervbe véve, hanem ezekre csak a véglegesítés után, előreláthatólag a jövő év elején kerül majd a sor. Az előléptésre nem kizárólag a rangsor, hanem ezenkívül az előképzettség, a szolgálati évek száma, valamint az eddigi szolgálat közben fölmutatott eredmények is lesznek befolyással.

A marhasó ára Ausztriában. Az osztrák kormány, miután most már beérkezett a magyarpenzügyminiszterium hozzájárulása, törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé a marhasó árának métermázsánként *tíz koronáról hat koronára való* leszállítása iránt és ezzel óhajtja orvosolni azokat a panaszokat, a melyek a marhasó fogyasztásának még mindig elégtelen mértékét az eladás árának voltára vezették vissza. Minthogy az ármérséklés csak jelentéktelen s a kilogrammonként való eladásnál alig lesz érezhető, az érdekeltek körök óhajtásai nem teljesednek. A törvény 1903 február 1-én lép életbe. Ez időpontig a marhasó-eladóknál raktáron levő marhasóért a négy koronányi árkülönbözetet vissza fogják téríteni.

A baromfitenyésztés Torontálban. *Darányi* földművelésügyi miniszter a torontáli gazdasági egyesületnek két éven keresztül 320 fajbaromfit engedélyezett kiosztásra. *Csekonics Endre* gróf az egyesület elnöke, a baromfitenyésztés föllendítéséről jelentést téve az egyesületnek, kiemeli, hogy a merre csak jár, az ember Torontálban, mindenütt a baromfianyag javulása tünik

szembe, mert a szorgalmas bánáti németek igyekeztek a nagyobbtestű nemes baromfiakat tenyészteni. Az egyesület 1903-ra már helybeli tenyésztőktől szerezte be a kiosztandó anyagot.

A Balkán-államok tojáskivitele. A Balkán-félszigeten a tojáskivitel mindenfelé fejlődik. Durazzóban az üzlet igen élénk és novemberben a trieszti bevásárlók abnormis árakat fizettek, 100 dbjáért 40 piaszt. A piacon ott tizenegy czég foglalkozik ezzel az üzlettel. Novemberben Olaszország 410 mm-át vásárolt 30.000 forint értékben és Ausztria-Magyarország 140 m-t 10.700 forint értékben.

Húshiány Németországban. A német gazdaszövetség egyik kiadványában kimutatja, hogy a legutóbbi számláláskor három millió felüli szarvasmarhával, 31 millió felüli juhval kevesebbet írtak össze Németországban, mint a mennyinek kellett volna lenni, ha az állatállomány a nép szaporodásával arányosan gyarapodik. — Drezda piacon ez év első felében a marha, sertés és borjúk fölhajtása tetemesen csökkent. München, Berlin s egyéb nagyobb piacokon szintén ily arányú csökkenés mutatkozik, jelöl, hogy a németországi termelés nem tudja a keresletet kielégíteni. Jelzik ezt az emelkedő árak: sertésnél 20 százalékkal, ökörnél 15 százalékkal emelkedtek csak az év hasonló szakában való árakhoz is. A disznóhús tavaly átlagáron 23 német nagy fogyasztó-piacon 133 pfenig volt, ez év augusztus havában egészen 152 pfenigre emelkedett. Nyolczvan német vágóhidon, a hol lovakat vágnak, épen e drágaság következtében a lóhús fogyasztás 20 százalékkal emelkedett, a német vámsorompóknak a külföldi állatok előtt való elzárása tudvalevőleg állategészségügyi ürügyek alatt történik. Ujabb időben azonban határozottan oly irányzat kezd hódítani, hogy a külföldi állatbehozatal még ezen az czímen sem szabad akadályozni s ezt a kereskedelempolitikai és állatállományi okokkal támogatják.

Baromfikiállítás. A *Fejérmegyei Gazdasági Egyesület* Székesfejérváron folyó hó 21-én egy szűkebb körű *baromfikiállítást* tart, a melyet a városi tanács rendez. A kiállításban csupán a köztenyésztésből származó tyúkok állítatnak ki. A bíráló-bizottság a kitüntető tyúkok tulajdonosai közt jutalomképen azon kakasokat fogja kiosztani, a melyeket a városi tanács helybeli tenyésztőktől összevásárolt. Így kiosztásra kerül 22 kakas 160 korona vételárban. A városi tanács buzgósa a baromfitenyésztés érdekében mindenesetre dicséretet érdemel. A kiállításra meghívták *Hreblay Emil* országos baromfitenyésztési felügyelőt is, ki azonban betegsége miatt akadályozva van a megjelenésben. A Baromfitenyésztők Országos Egyesülete (Budapest, Köztelek) a kiállítás alatt a tenyésztőknél eladásra kerülő plymuth és langshán fajtakakasokat összeírta s gondoskodni fog azok értékesítéséről.

A fedeztetési állomások. A fedeztetési telepek és osztályok főnökei értekezletet tartottak a földművelési miniszteriumban *Nagy Gábor* miniszteri tanácsos elnökle

alatt a fedeztetési állomások szétosztása tárgyában. Összesen négy fedeztetési telep marad a jövő évben is: Székesfehérvár, Nagykőrös, Debreczen és Sepsiszentgyörgy. Ezek összesen 19 teleposztályra oszlanak 975 fedeztetési állomással. A beosztott mének száma 3400. A mének januárban kerülnek szétosztásra a fedeztetési állomások között.

Olcso marhasó Magyarországon. A pénzügyminiszter a közeli napokban az országgyűlés elé terjeszti az 1897. évi I. törvényekben foglalt marhasó-törvénynek módosításáról szóló javaslatot. Az erről szóló félhivatalos jelentés szerint e javaslat az 1898-iki törvények értelmében az osztrák kormánnyal való előzetes egyértelmű megállapodást tett szükségessé s ezért hosszabb előkészítést igényelt. A meg egyezés a két kormány között tudvalevőleg már létrejött. Az új törvényjavaslatnak legfontosabb rendelkezése az, hogy a *marhasó ára a jelenlegi 10 korona helyett métermázsánként csak 6 korona lesz* s így a gazdaközönség legfőbb panaszja, hogy tudniillik a jelenlegi marhasó túlságosan drága, megszűnik és állattenyésztésünk módját nyers szózási igényeinek könnyebb és teljesebb kielégítésére. Nem kevésbé fontos rendelkezése a javaslatnak, hogy a vexatórius pénzügyi ellenőrzést, mely a marhasó használatától a gazdák nagy részét eddig valósággal elriasztotta, megszünteti és fölhatalmazást ad a miniszternek arra, hogy a modern viszonyoknak megfelelő könnyű és józan szabályokkal gondoskodjék a kincstár érdekeinek védelméről. Ezen az alapon előreláthatólag lehetővé válik a marhasó forgalmának teljes szabaddá tétele, mert a jelenlegi rendszert, a mikor csak megszeszefekvő városokban árulják a marhasót, észszerűen föntartani nem lehet. Ugyancsak jelentős újítás a javaslatban az is, hogy a pénzügyminiszterium gondoskodik nyálósóról, a mi azt jelenti, hogy ezentúl a gazda nem csupán perszerű marhasót, hanem konyhaszerű nyálósót is kaphat olcsó áron. Arra nézve, vajjon a marhasó-törvény reformja alkalmából a gazdaközönségnek ama szintén régi és jogos óhaját, hogy mint minden jövedéki cikkknél, ennél is az egész országban egyformák legyenek az árak, a törvényjavaslat nem tartalmaz intézkedést, de mivel a miniszter ily irányban az országgyűlésen ismételt formális ígéretet tett, nyilvánvaló, hogy rendeleti úton fog e fontos körülmény megvalósításáról gondoskodni. Hasonlóképpen hiányzik a törvényjavaslatból intézkedés arról, hogy a marhasó általános árusítása tekintetében gondoskodás történjék olyasféle szervezetről, mint a milyent a pénzügyminiszter az iparosság javára teremtett. S mivel kétségtelen, hogy a kormány e téren nem kívánja egyoldalúan háttérbe helyezni az egész mezőgazdaság érdekét, biztosra vehető, hogy ebben az irányban szintén a végrehajtási rendelet fog megfelelően intézkedni. Az új marhasó-törvény valószínűleg már a jövő év első hónapjaiban lép életbe, mivel a hozzá fűződő országos érdek biztosítja annak parlamenti gyors elintézését.

Tejszínküldemények díjkezdvevénye. Külföldi vasutaktól vett példák bizonyítják, hogy ezen külföldi vasutak az élelmiszereknek gyors és olcsó szállítása érdekében milyen intézkedéseket tesznek. Az érdekelt körök belátták végre nálunk is, hogy a termelési költségek a túl magas szállítási költségekkel gyarapodva az értékesítést nagyon is megnehezítik, sőt sokszor lehetetlenné teszik. Hosszas tárgyalás eredményeként végre közölhetjük, hogy az

államvasutak igazgatósága gyorsárúként szállítandó tejszín-küldemények után a m. kir. államvasutak összes vonalain, a baja—zombor—újvidéki, a dunántúli és a győr—veszprém—dombovári helyiérdekű vasúton tetszés szerinti mennyiség föladásánál Ó-Dombóvár, Szabadka, Temesvár, Újvidék és Veszprém állomásokra rendelt és valamely vajtermelő központ címére föladásandó és külföldre szállítandó vaj előállítására szolgáló ily küldemények után a teherárúkra érvényes II. rendes osztály díjtételel engedélyezte rovatolás útján november közepétől kezdve a folyó év végéig. Reméljük, hogy ezen kedvezmény nemcsak hogy a jövő év tartamára is meg fog újítani, de alapját fogja képezni azon számos élelmiszerek részére nyújtandó díjkezdvevényeknek, a melyeknek értékéhez fűződik a szállítás gyorsasága, a viteldíj olcsósága és fogyasztási piacok teremtése.

Magyar sertések kitiltása Romániából. A cs. és kir. közös külügyminiszter folyó évi november hó 25-én kelt átirata szerint, a román kir. belügyminiszterium — folyó évi rendeletével — a sertésvesz betegség főnállása miatt a sertéseknek és ezek nyers terményeinek Romániába való behozatalát Magyarország egész területéről (beleértve Horvát-Szlavonországokat) megtiltotta.

A selyemtenyésztés érdekében. A földmívelésügyi miniszternek a selyemtenyésztés emelése céljából kirendelt meghatalmazottja meglehangú átiratot intézett Győr város tanácsának, melyben kéri, hogy a szederfatenyésztés és csonkításra nagy gondot fordítsanak s küldött utasításait tartsák be. Az átirat semmi intézkedést sem von maga után, mert a város évek óta és évenként át nagy gondot fordít a szederfaltenyésztésre.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete egyre nagyobb tért hódít a biztosítási szándékozó közönség között s a mellett, hogy számos kiscgazda most már a látott eredménnyel okulva, biztosításának föladásával a szövetkezetet keresi föl, a nagyobb uradalmak is a Gazdák Biztosító Szövetkezetéhez tartolnak biztosításaisokkal. Legutóbb Frigyes főherceg Ő Felségének baranyai megyei, békési uradalma, dr. gr. Almásy Imre biharmegyei, dózsai uradalma, továbbá Seckendorf Hermann báró borsodmegyei, vattai uradalma lett biztosítás révén a szövetkezet tagjává.

Baromfitenyésztők Országos Egyesületének postája.

(E rovatban minden hozzánk érkezett levélre válaszolunk, ennél fogva tessék ezt a rovatot figyelemmel kísérni.)

K. J. úrnak, Új-Bessenye. Tessék levélileg egyenesen a Gödöllői baromfitenyésztő-telephez fordulni. Ott a nekünk előadottak érdemleges elintézését fognak nyerni. — *V. E. úrnak, Pancsora.* A pulykák értékesítéséről gondoskodni fogunk. — *J. B.-né úrnőnek, P.-Nána.* Egyesületünk titkári hivatalában úgy délelőtt mint délután fölkereshet bennünket, nagyon szívesen, készséggel állunk rendelkezésére. — *D. F. úrnak, K.-Kapu.* Az értékesítéssel kérjük pár napig türelemmel lenni. A jövő hó

folyamán egész teljességében megindul az általunk. *E. Gy. úrnak, Tura.* Érdekes s velünk közölt adatait mielőbb fölhasználjuk és egész teljességükben hozni fogjuk. — *H. K. úrnak, Kiskőrös.* Följegyeztük. Annak idején minden bizonyossággal ön is kapni fog. — *Zs. J. úrnak, Kurtics.* Igen, a jövő év folyamán két helyen is rendezünk baromfikiállításal és díjazással egybekötött fajbaromfivásárt. A mikor eljön az idejük, majd tudatni fogjuk. — *L. M. úrnak, Guta.* Egyesületünk a program szerint Nógrád- és Máramarosmegyékben rendez legközelebb baromfitenyésztési előadásokat. — *Sz. úrnak, Örményes.* Mint néptanítónak első sorban arra kell törekednie, hogy a néppel megismertesse a baromfitenyésztés hasznát. Másodsorban azon legyen, hogy bemutathassa a községeknek, miként lehet szép és jövedelmező baromfitenyésztetni. Ezért önmagának kell ilyennel foglalkozni. Egyesületünk sok kedvezményt nyújt különösen azoknak, a kik hivatva vannak terjesztetni a baromfitenyésztést, lépjen velünk többször érintkezésbe, mi szívesen állunk rendelkezésére. A fajtojásokból ön is kapni fog. — *H. M. úrnak, Kaposvár.* Nagyon örvendünk, hogy ügyünknek buzgó híveket szereznél e nem mulasztotta. — *E. S. úrnak, T.-Újlak.* Levél szombati postával ment. — *T. Gy. úrnak, T.-Szákos.* Predmetszky tagtársunk kisebb költségeit önnek is ajánlhatjuk. Bővebb ismeretést küldtünk. — *Sz. B. úrnak, Süllyáp.* Egyiptomi sirálygombok beszerzése végett tessék *Madzinyi Gézáne* úrnőhöz Jankovácra fordulni. — *N. Ö. úrnak, Jászó.* Köszönjük szíves érdeklődését egyesületünk iránt. Annak a gárdának, mely zászlónk alá gyülekezett, bizton tudjuk, ön is lelkes híve lesz. — *V. Zs. úrnak, Oriyóvác.* 1. Igen. 2. Földmívelésügyi miniszterium IV. főosztály. 3. Minden év június 30-ig. — *P. V. úrnak, Zsebely.* Olasz tyúkokat beszerezhet *Mathiász Jánosné* úrnőnél Kecskeméten. — *H. J. úrnak, B.-Madaras.* Az értékesítés egyesületünk útján fog menni. — *R. I.-né úrnő, Sz. Battyán.* A pulykák értékesítése végett levélben bővebben válaszoltunk. — *P. B. úrnak, P.-Csicsal.* Bejelentő-ívet küldöttünk. — *K. Gy. úrnak, Szt.-Mária, L. G. úr, Makó, K. S. úr, A.-Szántó, W. E.-né úrnő, Pa.-Szt.-Antal, M. M. úr, Pozsony, Sz. V. úr, Sz.-V.-Ardó, S. P. úr, M.-Soók.* Üdvözljük tagjaink sorában! — *B. L. úrnak, Debreczen.* Bejelentését vettük. — *S. G. úrnak, Szilipusztá.* Langsának elküldése iránt intézkedni fogunk. — *W. S. úrnak, Kalocsa.* A pulykatenyésztéssel részletesen foglalkozik *Hrebly Emil* «Pulykatenyésztés» című műve. Megrendelhető egyesületünkönél is 2 korona árban.

Állatkereskedelem.

Az «Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok» eredeti tudósításai.

Budapesti vágómarhavásár. 1902 decz. 18. Fölhajtatt: hizott s legelőmarha 2266 drb., csontoznivaló marha 211 drb., összesen 2477 drb. Ehből: ökor 1630 drb., bika 152 drb., tehén 647 drb., bivaly 25 drb., növendékmarha 28 drb.

Árak: (100 kilogrammonként koronaértékben.)

1902 december 18.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökor ...	64-72	56-62	50-54
Tarka hizott ökor ...	64-72	56-62	50-54
Tehén ...	41-66	40-56	40-54
Szerbiai ökor ...	50-60	—	42-48
Bika ...	—	44-68	—
Növendékmarha ...	—	38-60	—
Bivaly ...	—	32-48	—

Irányzat: A vásár hangulata eleinte lanyha, később élénkebb, az árak a jobbnál 1 koronával, a silányabb minőségűeknél 2 koronával csökkentek.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavásár. 1902 dec. 18. Fölhajtatt: I. rendű magyar járm. ökor — drb., II. r. magy. járm. ökor — drb., III. r. járm. ökor — drb., tarka növendék — drb., bonyhádi tehén 70 drb., hizlatni való tinó — drb.

tarka fejstehén 87 drb, jármos bivaly — drb, tenyészbika — drb, összesen 157 drb. **Árak**: Borju I. o. értékben jármos ökör — korona, bonyhádi tehén 220—335 kor., tarka fejstehén 160—240 k. **Irányzat**: A vásár hangulata változatlan.

Budapesti szarómarhavásár. 1902 decz. 18. *Fölhajtott*: borju 219 drb, bárny — drb. **Árak**: Borju I. o. kékint 81—92 fill., II. oszt. 68—80 fill., bárny páronként — kor. **Irányzat**: A vásár hangulata lanyha.

Budapesti juhvásár. 1902 decz. 15. *Fölhajtott*: 995 drb. **Árak**: q-kint kor. értékben. Elsőrendű hizott ürü 44—45, középmín. hizott ürü —, legelőn javított ürü —, legelőn javított anya —, szerbiai juh — páronként bárny —. **Irányzat**: A vásár hangulata élénk.

Budapesti lóvásár. 1902 decz. 18. *Fölhajtott*: 293 drb. Ebből jobb min. hátsó — drb, jukker — db., hintós 10 drb, igás 30 drb, fuvaros 16 60 drb, parasztló 150 drb, alarendelt minőségű 43 drb. *Eladott*: 167 drb. **Árak** drbonként kor.: hátsó —, jukker —, hintós 250—340, igás 200—319, fuvaros 100—180, parasztló 84—100. **Irányzat**: A vásár hangulata lanyha.

Budapesti sertésközvágóhídi zárt sertés vásár.

Nap	Érkezett waggon	Érk. darab	Sertésv. elszállított	Eladatlanul maradt
decz. 12-től decz. 18-ig	120	5340	4850	581

Napi árak fillérekben

Nap	Páronk. 250-300 klg.		Páronk. 220-300 klg.		Malac	Husos fajta klg.
	Ör. neh. páronk. 350 fölü	Páronk. 250-300 klg.	Páronk. 220-300 klg.	Páronk. 220 klg.		
decz. 12-én	86-92	80-86	86-92	78-86	-	-
decz. 18-án	84-88	82-86	84-90	80-84	-	-

Az árak elősúlyban levonás nélkül értendők. **Irányzat**: Vásár közepes.

A kőbányai sertéspiacz heti forgalma. 1902 decz. 11-től decz. 17-ig. Sertésállomány volt 1902 decz. 10-én 29102 drb. Ehhez érkezett: magyar 148 drb, szerb 2170 drb, összes állomány 31420 drb. *Elszállított*: 2432 drb. Maradt állomány 1902 decz. 11-én 33663 drb.

Hizott sertésárak:

(Megállapodás szerinti elősúly és 4 százalék levonással.)

Magyar öreg nehéz, párja	400 kg.-on fölü	106 fill.-től	108 fill.-ig.
„ közép	300—400 kg.-ig	106	112
Magyar fiatal nehéz	300 kg.-on fölü	110 fill.-től	116 fill.-ig.
„ közép	250	108	114
„ könnyű	200	104	108
Szerb. nehéz	260	106	110
„ közép	250	102	106
„ könnyű	240	100	102

Irányzat: Élénk.

Sovány sertésárak:

(Az árak 4 százalék levonással elősúlyban értendők.)

Öreg 2 éven fölüli 80 f.-től 84 f.-ig, öreg 2 éves 84 f.-től 88 f.-ig véssen átment 2 é. aluli süldő 100 f.-től 104 f.-ig, véssen át nem ment 2 éven aluli süldő 80 f.-től 84 f.-ig. — **Irányzat**: Élénk.

A fent jelzett sertésmennyiségből németországi vevők által határszéli vágóhidak útján élő állapotban 20 darab lett Németországba elszállítva.

A győri kiviteli sertéspiacz forgalma. Állomány 1902. decz. 11. 17750 drb. Ehhez érkezett 1290 drb, összesen 19040 drb. *Elszállított*: 1370 drb. Maradt állomány 1902 decz. 18. 17670 drb. **Árak**: 116—118 fill. **Irányzat**: Élénkebb.

Bécsi szarómarhavásár. 1902 decz. 18. *Fölhajtott*: 3231 darab borju, 2783 darab sertés, 432 drb juh, 640 drb bárny. **Árak** k.-kint fill.: borju I. o. 96—114, (—), borju II. o. 76—94, hizott sertés 96—108, süldő sertés 96—108, hussertés 96—112, juh 56—80, bárny páronk. 12—24 kor. **Irányzat**: Csöndes.

Bécsi juhvásár. 1902 december 18. *Fölhajtott*: 2880 drb. **Árak** kékint fill.-ben: angol husos ürük —, I. rendű hizott ürü 48—54, középmín. hizott ürü 40—46, kecske —, bárny párja —. **Irányzat**: Élénk.

Bécsi sertés vásár. 1902 decz. 16. *Fölhajtott*: hussertés 4666 drb, zsirsertés 5804 drb, összesen 10470 drb. Ebből: magyarországi 5804 drb, galicizai 4546 drb, egyéb 120 darab. **Árak** kilogrammonként elősúlyban fillérekben: elsőrendű nehéz magy. 104—106kiv.10S, elsőrendű középmagy. 98—102, könnyű magyar 90—96, öreg nehéz magyar 98—102, szerémségi (horvát) —, szedett sertés 90—96, galicizai süldők 70—86, galicizai öreg —, hussertések 70—86. **Irányzat**: Élénk, hizott sertések ára lényegesen fölszökött, hussertések múlt heti art megtartották.

Bécsi szarvasmarhavásár. 1902 decz. 15. *Fölhajtott*: hizott és legelőmarha 3188 drb, csontozni való marha 992 drb, összesen 4180 drb. Ebből ökör 2860 drb, bika 681 drb, tehén 593 drb, bivaly 96 drb.

Árak: (100 kilogrammonként elősúlyban koronaértékben fogyasztási adó nélkül)

1902 december 16.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Fehér magyar hizott ökör	78—80	64—72	56—63
Galicizai hizott ökör	74—78	68—73	60—67
Tarka hizott ökör	80—86	70—79	62—69
Bikák	50—72	—	—
Hizott tehén	48—64	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Csontozni való marha	48—72	—	—
Bivaly	36—46	—	—
Konzerváru (selejtl.)	—	—	—

Irányzat: A keresletnek megfelelő fölhajtás miatt a hangulat nyugodt általában 1—2 korona árnnyatlással; bikavásár igen lanyha 2—3 kor. árcsökkenéssel.

Vajpiacz.

Az «Alfa Separator» részvénytársaság jelentése.

Budapest, 1902 december 12. Teavaj centrifugált 2.10—2.30, vaj, köpült 1.60—1.80 korona 1 klg.-kint. Tehéntúró I-a 16—30, tehéntúró II-a 10—16 fill. klg.-kint. **Irányzat**: élénk.

Bécs, decz. 12. Legfinomabb tea-vaj 2.30—2.40, finom tea-vaj 2.10—2.20, parasztvaj 1.60—2.—, tehéntúró — kor. **Irányzat**: lanyha.

Berlin, deczem. 14. I. oszt. vaj 111—115, II. o. vaj 106—111 márka 50 klg.-kint. (1 márka = 120 fill.) **Irányzat**: javult, még nem kielégítő.

London, decz. 12. I. o. vaj 118—120, II. o. vaj 111—117 s pr c. 50 klg.-kint (1 s = 120 fillé.) **Irányzat**: Középszerű.

Hamburg, december 7. I. o. vaj 112—119, II. o. vaj 105—111 márka 50 klg.-kint (1 márka = 120 fill.) **Irányzat**: Szilárd.

Baromfi piacz.

A baromfi piacz az elmúlt héten, a tojás kivételével nagyon élénk volt.

Élőbaromfiak. Cs rke rántani való egy pár 150—180, csirke sütni való hazai egy pár 240—300. Tyúk, hazai egy pár 340—400. Kappan hizott egy pár 400—550. Rucza hizott Ia egy pár 500—700, rucza hizott IIa egy pár 400—500. Lúd, hizott Ia 1200—1600, lúd, hizott IIa 800—1200. Pulyka hizott Ia 800—1000, pulyka hizott IIa 680—800.

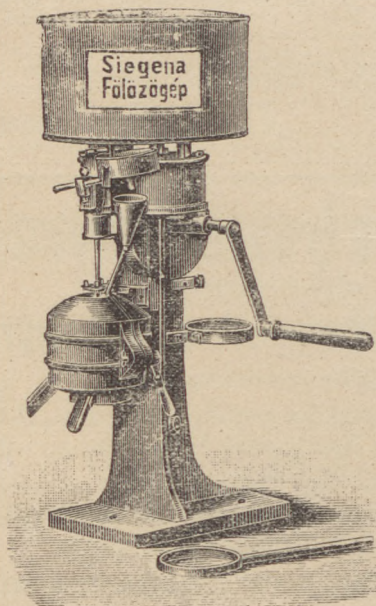
Vágott baromfiban szilárd az üzlet és I. rendű szépen, tisztán kezelt hizott ludak kilója 1.08—1.14, vágott pulykák kilója 1.10—1.20 fillér különként, minőség szerint.

A **tojásüzlet**en érezhető leginkább az elmúlt erős hideg hatása és Ia friss telt tojás : 6—98, gyengébb minőségű 92—94, apadt 78—90, meszes 80—82 koronát jegyzett eredeti ládánként.

FEHÉR MIKLÓS

gépgyár részv.-társ.

Budapest, V. ker., Külső váczi-út 80. sz.

Berendez:

tejszövetkezeteket, modern ma-
gán tejgazdaságokat.

Állandó raktár:

legjobb minőségű összes tejgazdasági cikkekben.

Tervekkel és költségvetésekkel díjmentesen szolgálunk.

A pozsonyi II. mezőgazdasági országos kiállításon **diszoklevél.** Legnagyobb kitüntetés.

!! Árjegyzék ingyen és bérmentve !!

A magyar királyi államasutak gépgyára gazdasági gépeinek eladása.

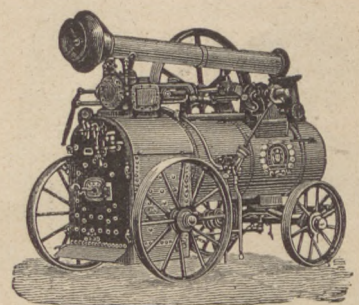
Használt és javított

lokomobilok és gőzeséplógépek.

Csereüzletek.

Mindennemű gazdasági gépek.

HIRDETMÉNY. (Egyéves méncsikók vásárlása.)

Felhívom mindazon tenyésztőket, kiknek birtokában legalább is négy jó származású, erős csontu, szabályos testalkatú, saját nevelésű egyéves méncsikó van s azokat az államnak eladni kívánják, hogy ebbeli szándékukat, a helynek és utolsó postájának, a hol a csikók állanak, valamint a csikók származásának, magasságának, színének és árának pontos megjelölésével a m. kir. földművelésügyi miniszteriumhoz benyújtandó s egykoronás bélyeggel ellátott írásbeli nyilatkozatban legkésőbb 1903. évi február hó 1-ig bejelenteni sziveskedjenek, mivel az ezen határidőn túl érkező bejelentések figyelembe vételni nem fognak.

Budapest, 1902 december 11.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Katonai lovak bevásárlása.

A cs. és kir. közös hadügyminiszterium sulyt fektet arra, hogy az állandó lovatató bizottságok a cs. és kir. csikótelepek számára, a mennyire csak lehet, az alkalmas három éves csikókat lökereskedők és közbenjárók nélkül közvetlenül a tenyésztőknél vásárolják be és e célra a lötenyésztési elnökökkel, illetőleg a ménésbirtokosokkal és tenyésztő urakkal érintkezésbe lépjenek.

Fenti bizottság következő eljárást tervezi: 1. Fölkéri a tenyésztőket, jelentsék be írásban azon csikókat, a melyek a jövő év tavaszán a három évet betöltik. 2. Ezen bejelentések alapján a bizottság megállapítja utitervét, odaérkezését írásban jókor tudatja, április vége felé, május és június hónapokban pedig helyben (a ménésben) átveszi a csikókat, készpénzben kifizeti a vételárt. 3. A kisebb privát ménések és azon községek számára, a hol kisebb gazdáknál is akad csikótelepbe való lóanyag, a lötenyésztési elnökök, vagy a gazdasági egyletek ajánlata alapján cenzális gyülekező helyeket fogunk megállapítani, a hol a bejelentett és előállítandó hároméves csikókat megismerjük és egyébként a második pont alatt megjelölt eljárást fogjuk követni. 4. A csikótelepek számára következő minőségi követelmények: a) minimális mérték 157 cm.; b) általánosan elfogadott elvek szerint hátsó lábánál kívánatos termet, jó vér, korrekt járás; c) kilátás arra, hogy az illető csikóból egy év letelte alatt tisztí, illetőleg kitünő altisztí ló váljék. 5. A vételár 500 és 650 korona közt variál a csikó minősége, fejlettsége és magassága szerint, de kitünő minőségű csikóknál fizet a bizottság megfelelő magasabb árt is. 6. Az írásbeli bejelentések mentől előbb, de legkésőbb f. december hó 31-ig beküldendők a cs. és kir. első számú lovatató bizottságnak (Budapest, Lehel-utca). Tartalmazniuk kell: a) a csikók számát, lehetőleg származásukat; b) a levelezés és utazásra szükséges adatokat, mint: utolsó posta, megye, távirtda és legközelebbi vasúti állomás, pusztá vagy tanyánál a legközelebbi község stb.

Budapest, 1902 december hó 12.

Cs. és kir. I. sz. Lovatató-Bizottság Budapesten.

Sürgőnyczim: Consum, Budapest. ☎ Telefon: 25-02.

Magyar Élelmiszer-szállító részv.-társ.

Budapest, VII., Kerepesi-út 20. szám.

ÜZLETÁGAK:

Szállítási osztály: baromfi-, tojás-, vad-, vaj-, gyümölcs- és főzelékküldemények után, ha a társaság neve alatt kerülnek feladásra, jelentékeny szállítási kedvezményeket folyósít. A szállításmányozásra vonatkozó mindenre ü kérdésekben (fuvardíjak, utirányok stb.) készséggel nyújt felvilágosítást.

Kivitel osztály: A társaság berlini fiókja mindenféle élelmi cikkek bizományi értékesítését előállítja. Az árakra előlegeket is folyósít.

Sértésbizományi osztály: A ferencvárosi sertésvásáron elvállalja hizott sertések bizományi értékesítését.

Közelebbi értesítéseket a társaság igazgatósága ad.

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugy is mint a

Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetsége

Alakult 1900.

erkölcsi támogatásával.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap: Kormány hozzájárulásaival ... 400,000.— kor.
Alapítványok és üzletrészekben ... 1,268,030.— kor.
Tartalékok ... 111,053.60 kor.

Összesen ... 1,779,133.60 kor.
Első évi fölösleg ... 90,349.— kor.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, úgyszintén az ember életére különféle módokat szerinti.

Az üzleteredményben biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzlet-fölsőleghől úgy a tűz mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4% -os díjvisszatérítést nyernek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Jelinek K. & Popp F. gyógyszerészek

I. osztrák ojtó-esszencia

és tejgazdasági szükségleti cikkek gyára

Litau, Morvaország.

Az összes tejgazdasági segédanyagok előállítására. Ojtó-esszencia, ojtó-por, vas-festék, sajt-festék, vaj-por stb.

Mindennemű tejgazdasági használati cikkek raktára. Staniol, pergamen-papiros, eszközök, üvegárúk, kefir-gombák, ólomzárak.

Berendezési tárgyak és gépek, tetszés szerinti rendszerben, gyári áron.

Legolcsóbb árak.

Kifogástalan minőség.

Szabadalmazott
tejszállító kannák
tölgyfából.

A legolcsóbb, legtartósabb és legkényelmesebb szállításra és tejgazdasági üzemhez

Marth és Társa
tejkanna-gyár

Alsó - Lieszkó pr. Bellus (Trencsénmegye).

Kis hirdetések ára:

Minden szó 4 fillér, kövér betűkkel minden szó 8 fillér beiktatásonként. A kis hirdetések díja előre fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK**Hirdetésekről**

csak akkor adunk felvilágosítást, ha kordéstelevő a szükséges postabélyeget vagy válaszevelezőlapot beküldi.

A kis hirdetés legozerlőszűben postautalványon rendelhető meg, melyre a szöveg felírható. **Kis hirdetések csak mezőgazdák és tenyésztőktől, továbbá állást keresők és adóktól veszünk fel.**

Feltűnő betűkkel közlendő kis hirdetések díja, 12 □-centiméter területig, beiktatásonként 1 korona, minden további 4 □-centiméter 5 fillér.

Most jelent meg a Tejgazdasági Zsebnaptár

az 1903. évré.

IV. évfolyam. Szerkeszti és kiadja

Jeszenszky Pál

«OMGE» titkár.

Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen. Megrendelhető az «Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok» kiadóhivatalában, Budapest, Köztelek, Üllői-út 25.

Ára (bérmentve és ajánlott küldéssel) **3 kor. 70 fillér.**

Sárga és fehér orpingtonok

a pozsonyi orsz. mezőgazd. kiállításon az első díjjal «diszoklevél, aranyérem és 200 korona emléktárggyal» kitüntetve, kapható **Polónyi Manó** orpington-telepén **Kecskeméten**. Fehér hús, barnahéjú thea-tojás. Az állatok törzskönyvelve és lábgyűrűzve vannak. Fajlisztaságról kezkeskedem. Meg nem felelő anyagot visszaveszek.

Árjegyzék kívánatra ingyen küldeték.

Vétel.**Fekete langsztyukok**

és ezek tenyésztőjásai bármikor kaphatók:

Králik Lajosné

Temesváron.

Nemes fajta baromfiak

és azok tojásai kitűnően csomagolva kaphatók. **Langsán-, plimut-, magyar- és dorkingtyúk, francia-, bronz- és fehér-pulyka, emdeni ludak és pekingi kaesák. Polonkai gazdaság Kis-Körös.** Árjegyzék ingyen küldeték.

Fehér langsztyukok

és ezek tojásai kaphatók:

Darányi Ferencznénél

Kecskeméten.

Kitűnő, bő tojó-, kiviteli- és diszbaromfi.

Teavajat és grójisajtot

állandóan vásárol és árajánlatot kér

Karl Pfeifer

Hirtenberg, No. 79.
Nieder-Österreich.

Pekingi kaesák kiárulva 1903. év őszére darabonként 6 koronáért előjegyezhetni.

Elsőrendű magyar tenyész-

BIKÁK,

igásökrök, vetőmagvak gr. Teleki Arvéd drasói uradalmában, u. p. Koneza, állandóan kaphatók.

Őszi szállításra kaphatók a gödöllői m. kir. baromfiteyésztőtelepről származó tisztavérű törzsek után nevelt

óriási

bronzpulykák

Lengyendi gazdaságnál.

Vasút, posta, távirat Nagy-Bátony (Hevesmegye).

Sárga

orpingtonok

már most és bármikor kaphatók:

Mathiász Jánosné,

Kecskemét, Katona-telep.

Hreblay Emil munkái:

1. A gazdasági baromfiteyésztésre vonatkozó általános tudnivalók. II. átdolgozott kiadás 1 K. 2. Baromfi-hizlalás 1 K 50 f. 3. Tyúk-tenyésztés. II. kiadás 3 K. 4. Pulykatenyésztés 2 K. 5. Lud- és kaesatenyésztés 2 K. 6. A baromfitermék értékesítése 2 K. Mind a hat munka egyszerre megrendelve 8 K. Megrendelhetők a szerzőnél **Budapest, VII., Csömöri-út 15 sz., II. em. 8.**

Olasz libák.

Pozsonyi országos mezőgazdasági kiállításon **diszoklevél**l kitüntetett olasz ludjaim ivadéka **eladók**, drbjá 12 korona. Ludjaim első évben 30, később

60—70 tojást tojnak, libák fehérek.

Madzinyi Gézané

Jankovác, (Bácska).

Teljesen új, 200 drb tojáshoz való «**Prairie State**» költőgép eladó. Alábbi fajbaromfiak és azok keltő tojásaira megrendelést elfogadok. **Mexikói fehér pulyka, emdeni- és angol emdeni lud, olasz óriási lud, fehér gyöngytyúk, langsán kakas, sárga orpingtonok.** — Kapható még 80 métermázsza igen szép burgonya.

Sármezey Antalné

Mező-Kovács háza.

Baromfi keltető és nevelőkészülékek.

Predmerszky József

bádogosmester, üzlete:

VI., Vörösmarty-u. 33.

Ajánlja szabadalmazott **baromfi keltető és nevelőit**, melyek könnyen kezelhetők, kevés égőanyagot fogyasztanak s jó eredménnyel működnek. Ugyiszintén szabadalmazott **Acetylen gázfejlesztőit**, melyek teljesen megbízhatók s önműködők. Pozsony, 1902. aranyérem m 1 kitüntet. e.

Tessék prospektust kérni.

Hirdetések fölvetetnek a kiadóhivatalban

Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photocinkographiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-typia, fametszet stb útján.

Térképek, tervezetek, galaprajzok

photolithografiailag legszebben s legolcsóbban sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Kwizda-féle Restitutionsfluid

cs. és kir. szab. mosdóvíz lovak számára.

40 év óta minden ménesuradalmi és egyéb nagy katonai és polgári istállóban használatban nagy fáradság utáni erő visszanyerés és erősítés céljából, az inak megbénulásánál stb. a lovakat kitűnő szolgálatok tételére képesíti.

1 üveg ára 2 korona 80 fillér.

Színes árjegyzék ingyen és bérmentve. Valódi csakis ezen védjeggyel ellátva.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Főraktár: Franz Joh. Kwizda gyógyszerész,

cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító

KORNEUBURG, Wien mellett.

Jencs-féle Magyar Restitutions-Fluid lovak és szarvasmarháknak.

Gazdaságban nélkülözhetetlen.

Az állatok izomerejét fokozza, kitartóvá, erőssé teszi; meggátolja a lábak merev bémulását, az intágulást s az úgynevezett pókosodást.

Ara 2 korona. Postán 2.60 kor. beküldése után bérmentve küldi

JENCS VILMOS gyógyszerész,

Bpest, II., Széna-tér 5. sz.

Főraktár: Dr. Egger Nándor gyógyszer-tára. Bpest, VI., Váci-körút 17.

Első Magyar Sertéshizláló

Alapított 1869. Részvény-Társaság Alapított 1869

BUDAPEST-KÖBÁNYÁN.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlálóknak a «Hizlalda»-állomás mindkét oldalán fekvő, mintegy 35.000 darab sertés befogadására alkalmas, czélszerűen berendezett szállástelepeit, melyek esatornázza, kitűnő vízzel bíró ártézi-kúttal, vízvezetékkel, szükséges eleségraktárakkal, két gőzmalommal és szállóval vannak ellátva.

Foglalkozik: szállások bérbeadásával, szemes és darált eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással, folyószámlára fizetéseket teljesít. A sertések kényelmes elhelyezése mellett ügyfeleinek igen mérsékelt áron a legmesszebb menő előnyöket nyújtja és a legszolidabb kiszolgálásról gondoskodik van. Utányomat nem díjaztatik

1-40

Szuperfoszfátot, kénsavas-kálit, kénsavas-ammont, Kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra), **Chilisalétromot, Kainitot, 40%-os kálitrágyasót**

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi ipar részv.-társ.

Budapest, V. ker., Fürdő-utca 8. sz.

— 1901. évi forgalom: 26000 mm. —

Fölvívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

A BUDAPESTI GYAPJÚ-AUKCZIÓKRA

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg. Az aukciókra felküldött és „Gyapjúárverési vállalat Budapest, dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjúküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkezdvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű fölvilágosításokat elfogad:

HELLER M. S TÁRSA gyapjúárverési vállalat
Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. sz.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

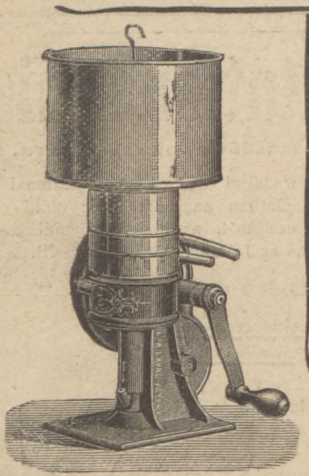
Az 1900. évi párisi

világkiállításon

nyert kitüntetés:

Alfa-Separatorok

Grand Prix!

Iroda és raktár: ~~~~~

Budapest, V., Báthory-utca 4. sz.

Gyártelep: ~~~~~

Budapest, VI., Petneházy-utca 6-8.

Tejgazdasági gépgyár

~~~~~ szállít ~~~~~

mindennemű tejgazdasági eszközöket és gépeket a legjobb kivitelben, a legmodernebb irányban!

~~~~~ Berendez ~~~~~

Tejtelepeket, Tejszövetkezeteket, Mintatehenészeteket.

Árjegyzéket és költségvetéseket díjmentesen küldünk.

